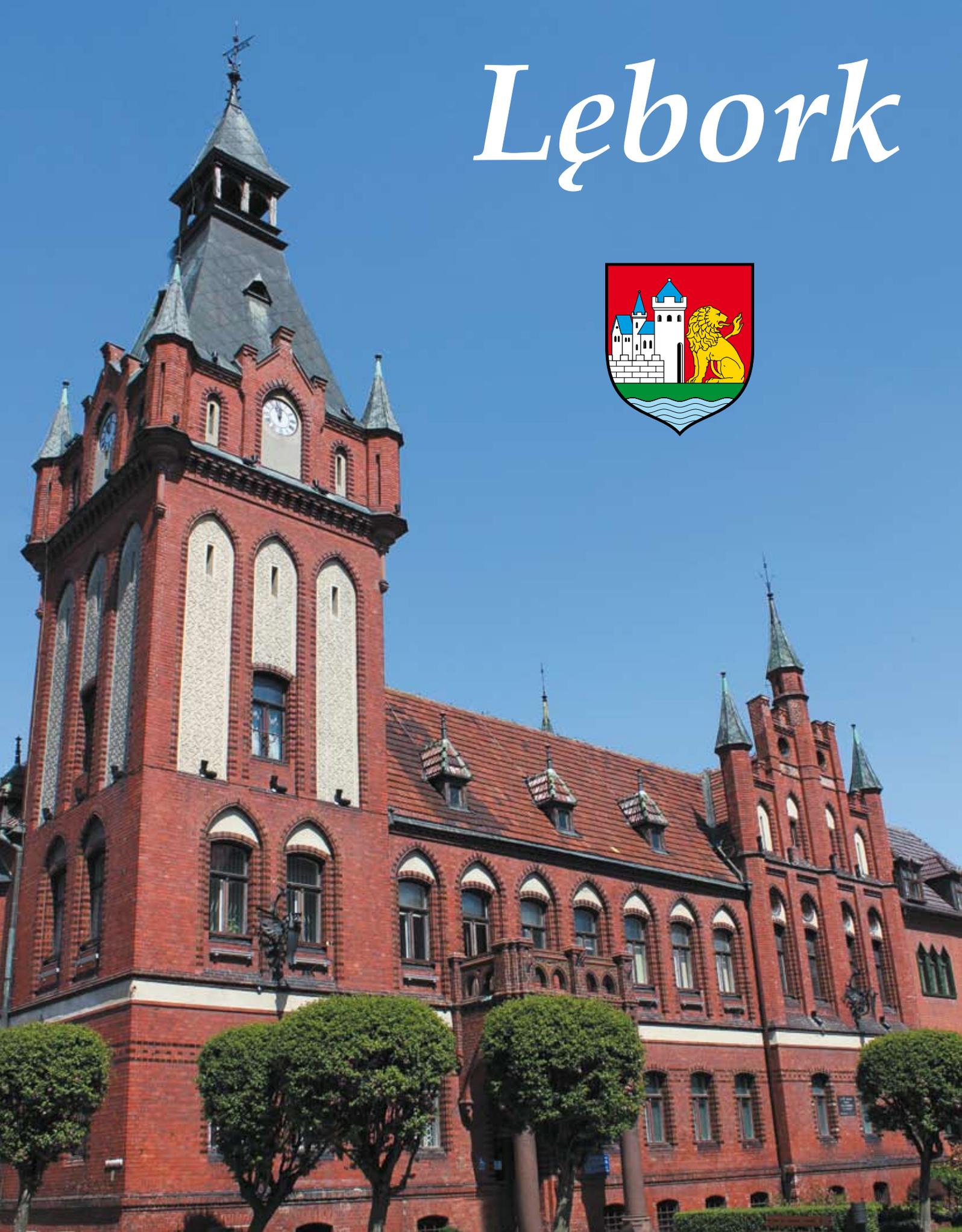

Lębork

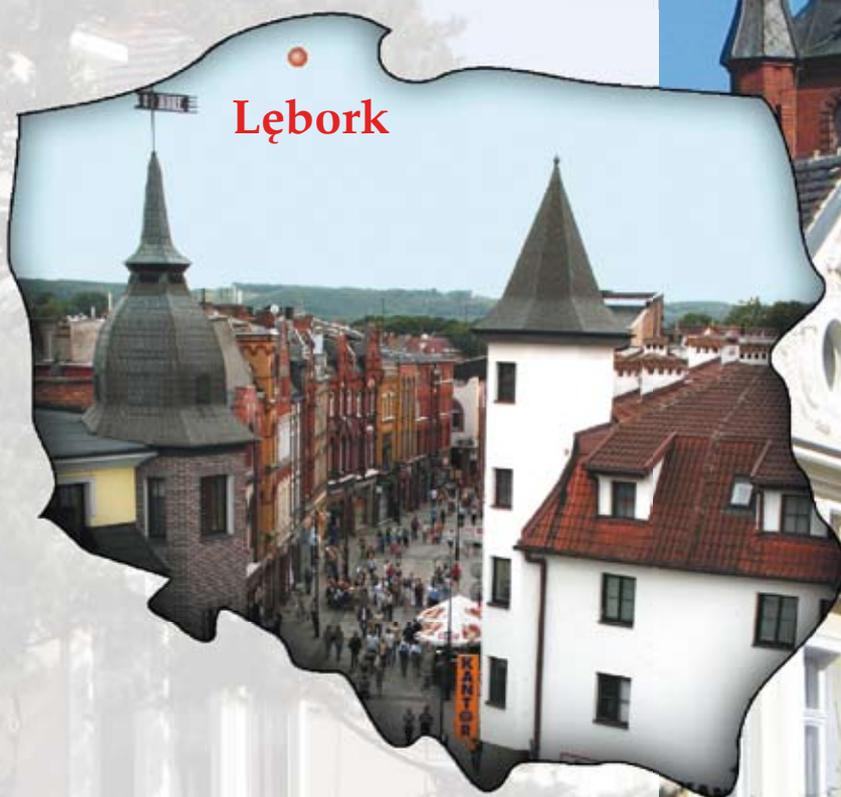
Podróż w czasie - wzdłuż lęborskich obwarowań

Malownicze położenie

Położenie Lęborka

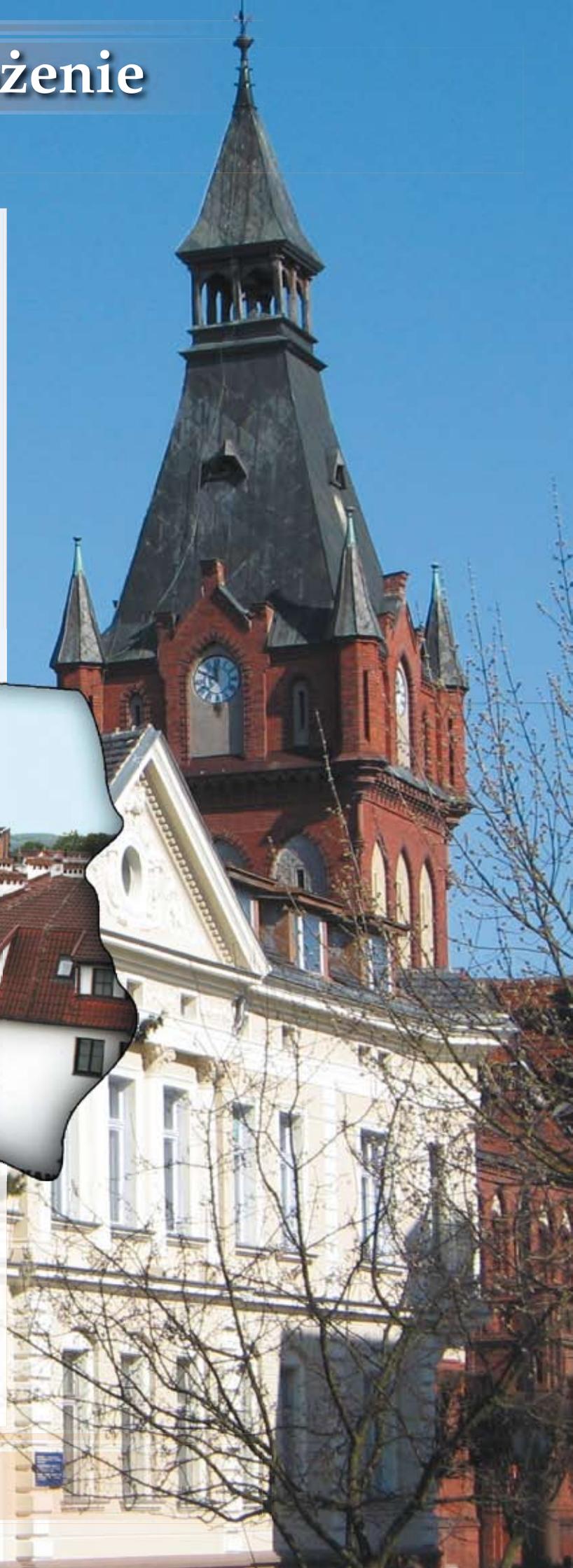
Miasto na Pomorzu Środkowym, w województwie pomorskim. Stolica powiatu lęborskiego.

Lębork położony jest w pradolinie rzeki Łeby, na terenie zwanym - jeszcze przed wojną - Błękitną Krainą, pomiędzy zalesionymi wzgórzami morenowymi, w niewielkiej odległości od morza. W bezpośrednim sąsiedztwie miasta, od strony wschodniej (ok. 4 km), leży otoczone lasami Jezioro Lubowidzkie. Na południe od miasta rozciąga się malownicze Pojezierze Kaszubskie, a od północy Wysoczyzna Żarnowiecka.

Miasto leży na szlaku komunikacyjnym Szczecin-Gdańsk, jest też ważnym węzłem kolejowym. W odległości niespełna 30 km leży nadmorska Łeba oraz unikatowe ruchome wydmy na terenie Słowińskiego Parku Narodowego. Do Trójmiasta jest około 60 km, 55 km do Słupska.

www.lebork.pl

Lębork – kameralny i z klimatem

Współczesny Lębork zamieszkuje ok. 35 tysięcy ludności. To miasto przyjazne dla mieszkańców i przybywających gości. Kameralne, z klimatem, posiada swoje tradycje, a jednocześnie jest otwarte na przyszłość.

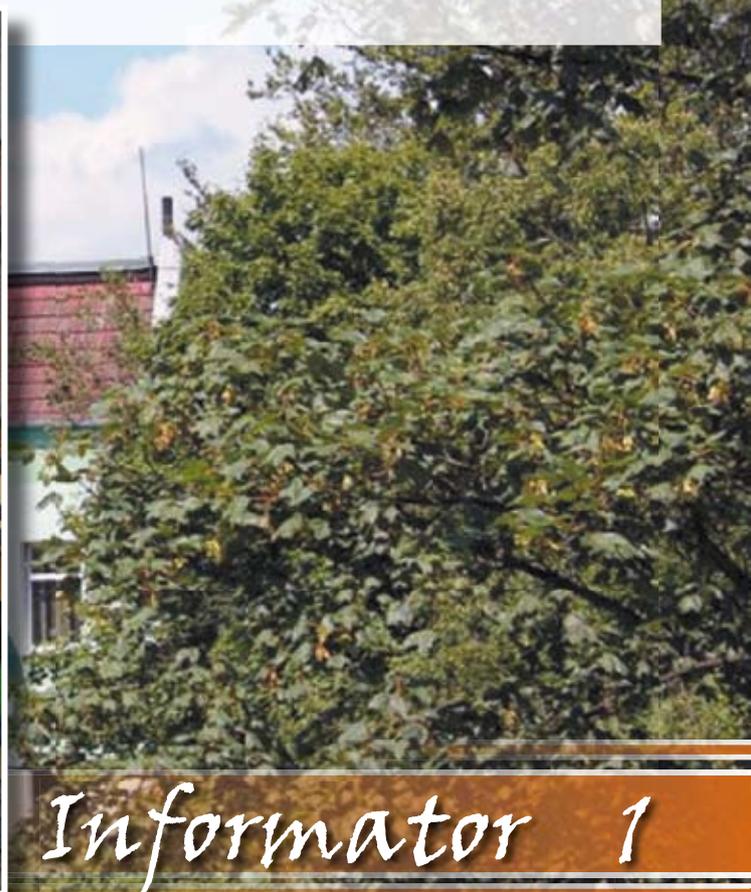
Przez Lębork przepływa wartka rzeka Łeba oraz jej dopływ - Okalica. W centrum miasta częściowo zachowała się dawna zabudowa. Przy ulicy Staromiejskiej stoją zabytkowe kamienice mieszczańskie z przełomu XIX i XX wieku.

Ulica ta stanowi reprezentacyjny handlowo-spacerowy deptak i wizytówkę miasta. To ulubione przez lęborczan i turystów miejsce spacerów.

W Lęborku zachowały się interesujące zabytkowe obiekty pochodzące ze średniowiecza, a także z późniejszych okresów historycznych, m.in. obwarowania miejskie z basztami, kościół św. Jakuba Ap., zamek krzyżacki, młyn i spichlerz. Miasto zyskało na atrakcyjności dzięki zrealizowanemu

w latach 2010-2011 programowi rewaloryzacji średniowiecznych obwarowań miejskich. Powstała nowa, pełna atrakcji ścieżka historyczno-turystyczna.

Kolejny program - rewitalizacji centrum miasta - objął zmianę wizerunku i przeznaczenia Placu Pokoju, polegającą na przywróceniu temu miejscu pierwotnej, reprezentacyjnej funkcji.

Nasze miasto

Miasto zieleni i relaksu

Lębork to miasto zielone - są tutaj trzy parki: jeden, im. Mieczysława Michalskiego w centrum miasta z aleją i pomnikiem upamiętniającym Sybiraków oraz tablicą pamiątkową poświęconą dawnym mieszkańcom Lęborka, drugi - im. M. i L. Kaczyńskich oraz Park B. Chrobrego, rozległy teren parkowo-leśny na wschodnim skraju miasta. Dobry wypoczynek i relaks gwarantują też liczne skwery, zieleńce. Uroku miastu dodaje przepływająca przez jego centrum rzeka Łeba, nadrzeczne bulwary, liczne place zabaw dla najmłodszych.

Pobliskie Jezioro Lubowidzkie, spławna rzeka Łeba, rozległe lasy przyciągają wszystkich ceniących naturę i piękno przyrody oraz stwarzają możliwości żeglownia, uprawiania kajakarstwa, wędkowania, pieszych i rowerowych wędrówek czy grzybobrania. Nieodległe morze oraz ruchome wydmy w Słowińskim Parku Narodowym to dodatkowe atrakcje na wyciągnięcie ręki.

Park B. Chrobrego

Korty tenisowe

Aktywny wypoczynek i rekreacja

W Lęborku każdy znajdzie dla siebie interesujące zajęcie. Czynny odpoczynek i dobrą kondycję zapewniają takie obiekty jak kryta pływalnia miejska „Rafa”, korty tenisowe, skate park, stadion sportowy, nowoczesna hala oraz boiska sportowe ze sztuczną nawierzchnią („Orliki”), a zimą sztuczne lodowisko.

O rozwój sportu i kondycji fizycznej lęborczan dbają Centrum Sportu i Rekreacji oraz liczne kluby i stowarzyszenia sportowe działające w Lęborku.

Jedną z ważniejszych cyklicznych imprez sportowych jest Międzynarodowy Maraton Ekologiczny Pamięci Tomasza Hopfera odbywający się w czerwcu, którego głównym organizatorem jest Fundacja Ekologiczno-Sportowa im. T. Hopfera.

Boisko „Orlik 2012” na Placu Piastowskim

Kamienne Kręgi w Parku Chrobrego

Pływalnia Miejska „Rafa”

Lębork europejski

Pomorska Droga św. Jakuba prowadzi przez Lębork

Lębork leży na trasie Pomorskiej Drogi św. Jakuba Ap., która jest częścią szerszej sieci europejskiej prowadzącej do Santiago de Compostela w Hiszpanii i grobu św. Jakuba Starszego. Europejską Drogę św. Jakuba wędrowcy przemierzają od średniowiecza.

Reaktywacja jej nadbałtyckiej części i włączenie do europejskiego szlaku ma zachęcić turystów i mieszkańców, w tym osoby starsze, niepełnosprawne oraz rodziny z dziećmi do tej aktywnej i niedrogiej formy turystyki, poznania naszego regionu i jego kultury. Ideą przyświecającą rewitalizacji Pomorskiej Drogi św. Jakuba jest połączenie trzech funkcji: kulturowej, pielgrzymkowej i turystycznej. Informacja na temat przebiegu Pomorskiej Drogi św. Jakuba dostępna jest na stronie www.re-create.pl

Wędrując Pomorską Drogą św. Jakuba warto zatrzymać się w Lęborku, aby odwiedzić Sanktuarium św. Jakuba Apostoła z relikwiami Świętego, a także inne zabytki i ciekawe miejsca, jakich w Lęborku nie brakuje.

www.lebork.pl

Lębork europejski

Jedną z ważnych i prestiżowych nagród posiadanych przez Gminę Miasto Lębork jest Dyplom Europy otrzymany w 2006 roku oraz Flaga Europy z 2009 roku – przyznane przez Radę Europy w Strasburgu.

Nagrody te są wyrazem uznania dla Lęborka i jego mieszkańców za szeroką współpracę międzynarodową w ramach miast partnerskich i współpracujących, udział w projektach realizowanych z zagranicznymi partnerami, a także aktywne uczestnictwo w strukturach międzynarodowych.

Miasto dynamicznego rozwoju i aktywnych ludzi

Lębork cały czas się zmienia, rozwija.

Dawna, stylowa zabudowa jest odnawiana, na nowo zagospodarowywane są tereny zdegradowane, modernizowane są drogi, podejmowane są inwestycje wzbo- gacające infrastrukturę miasta, programy rewitalizacyjne, a także wielokierunkowe działania społeczne. Miasto ma nowoczesne wysypisko odpadów stałych, oczyszczalnię ścieków, stację uzdatniania wody, zmodernizowana została sieć ciepłowni- cza, podejmowane są szerokie działania w zakresie ochrony środowiska.

Przedsięwzięcia te sprawiają, że Lębork to miasto przyjazne i otwarte dla miesz- kańców, gości i inwestorów, że żyje się tutaj coraz lepiej i wygodniej. Rozwój przestrzen- no-gospodarczy miasta ukierunkowany jest na jego wschodnie krańce, tzw. Lębork-Wschód. Obejmuje on około 100 hektarów. Obszar ten przeznaczono pod rozwój zarówno gospodar- czy, jak i mieszkaniowy oraz usługowy. W przy- szłości Lębork-Wschód stanowić ma zurbanizo- wany obszar o kilkutyśnej populacji.

Miasto kultury

Muzeum przy ul. Młynarskiej 14-15 zaprasza do zwiedzenia bogatej ekspozycji archeologicznej „Odkrywanie przeszłości”, prezentującej pradzieje ziemi słupskiej i lęborskiej (m.in. kolekcja urn twarzowych kultury pomorskiej, bogato zdobionych scenami figuralnymi, niepowtarzalne zbiory biżuterii z okresu wpływów rzymskich), a także zbiorów historycznych, numizmatów, sztuki ludowej, dzieł lokalnych artystów i innych.

W placówce, na najwyższej kondygnacji budynku, funkcjonuje Galeria „Strome Schody”. Organizowane w niej są okresowe wystawy sztuki współczesnej i spotkania z twórcami.

W dwóch zrekonstruowanych basztach: nr 24 i 27, zarządzanych przez Muzeum, prezentowane są m.in. repliki średniowiecznych strojów i uzbrojenia, zanikające rękodzieło i rzemiosło, przedmioty codziennego użytku oraz wystawy lokalnych artystów.

W piwnicach Muzeum odbywają się warsztaty dawnych rzemiosł oraz projekcje filmu w technologii 3D prezentującego Lębork na przestrzeni wieków.

Na parterze Muzeum mieści się sklepik z wyrobami sztuki ludowej, pamiątkami, przewodnikami i innymi wydawnictwami dla turystów.

Historię miasta i ziemi lęborskiej zgłębia i popularyzuje Lęborskie Bractwo Historyczne skupiające sympatyków historii lokalnej.

Średniowieczne obyczaje i rycerskie rzemiosło przybliżają mieszkańcom i turystom entuzjaści wieków dawnych z Hufca Przedniego Wójtostwa Lębork. Siedzibą lęborskich rycerzy jest jedna ze zrewitali-

zowanych baszt - nr 32 przy ul. Korczaka, w której prezentowane są kopie starej broni i uzbrojenia oraz przedmioty codziennego użytku z dawnych wieków.

Miejska Biblioteka Publiczna przy ul. Armii Krajowej 16 - jest organizatorem wielu wystaw, spotkań literackich, konkursów. Najważniejszym konkursem cieszącym się dużym zainteresowaniem literatów jest Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Mieczysława Stryjewskiego.

Lęborskie Centrum Kultury „Fregata” przy ul. Gdańskiej 12-13 otacza opieką zespoły muzyczne, fotografików amatorów, w sali kinowej „Fregata”, oprócz seansów filmowych, odbywają się koncerty, przedstawienia muzyczne i teatralne. LCK „Fregata” prowadzi również Centrum Informacji Turystycznej w Bramie Kaszubskiego Pierścienia przy al. Niepodległości 6.

O rozwój talentów artystycznych kolejnych pokoleń dzieci i młodzieży dbają **Młodzieżowy Dom Kultury** (ul. Różyckiego 2) oraz **Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia z Ogniskiem Artystycznym** (ul. Legionów Polskich 35).

W mieście prężnie działają zespoły artystyczne.

Szczególnie zasłużone i kultywujące tradycje kaszubskie są Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Lęborska” oraz Regionalny Zespół „Lewino”.

Prężnie działa także Orkiestra Dęta „Ziemia Lęborska”, Chór Nauczycielski „Belferek”, Zespół Perkusyjny „Tremolo”, młodzieżowe zespoły taneczne „Luz” i „Bravo”, Zespół Muzyki Dawnej „Incantare”, Grupa Teatralna „Buaa”.

Co roku wiosną lęborskie grupy muzyczne prezentują swój dorobek podczas Muzykaliów Lęborskich.

Artyści nieprofesjonalni skupieni są w Stowarzyszeniu Twórców i Animatorów Kultury TAK.

Miasto Jarmarku i Jakubów

Lęborskie Dni Jakubowe to największa impreza organizowana od połowy lat 90-tych XX w. w drugiej połowie lipca, przyciągająca tysiące mieszkańców i turystów. Nawiązuje do średniowiecznych jarmarków odpustowych, które odbywały się w dawnym Lęborku.

Przez kilka dni w mieście odbywa się wiele imprez o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, sportowym, a także religijnym – od 1998 roku św. Jakub Apostoł jest oficjalnym Patronem Miasta.

Wystawy, plener malarski, liczne koncerty, festyny dla małych i dużych, pokazy rycerskie, kiermasze sztuki ludowej, uliczne pokazy, Ogólnopolski Złot Jakubów i Uliczny Bieg św. Jakuba to tylko część propozycji Jarmarkowych.

Z dziejów miasta

Przeszłość miasta jest ściśle związana z dziejami Pomorza Gdańskiego i Pomorza Zachodniego, z historią Polski i Niemiec.

Istnieją hipotezy, iż we wczesnym średniowieczu w pradolinie rzeki Łeby powstała przedlokacyjna osada będąca zaczątkiem miasta. Nosiła nazwę Lewino i należała do książąt Pomorza Gdańskiego. Według zapisu kronikarza pomorskiego Restorfa, Lębork prawa miejskie uzyskał już w 1285 roku z rąk księcia gdańskiego Mściwoja II. Lepiej udokumentowany historycznie jest jednak fakt lokacji miasta przez Wielkiego Mistrza Zakonu Krzyżackiego Dietricha von Altenburga w 1341 roku. Jedną z pierwszych decyzji Krzyżaków była budowa zamku, kościoła i murów obronnych z basztami wokół miasta.

W latach 1310-1454 ziemia lęborska należała do państwa krzyżackiego. W 1454 roku na mocy aktu inkorporacyjnego Kazimierz Jagiellończyk wcielił Lębork wraz z całym Pomorzem Gdańskim do Polski. W rok później miasto przekazane zostało na warunkach tzw. „wiernej ręki” księciu pomorskiemu Erykowi II. Zgodnie z tą zasadą miasto miało być zwrócone na każde żądanie panującego króla lub Gdańska. Pod bezpośrednią zwierzchność królów polskich – Władysława IV i Jana Kazimierza ziemia lęborska wróciła w 1637 r., po śmierci ostatniego księcia z dynastii pomorskiej - Bogusława XIV.

W 1657 roku, na mocy traktatów welawsko-bydgoskich, Lębork i Bytów oddane zostały w lenno elektorowi brandenburskiemu Fryderykowi Wilhelmowi I. Na mocy prusko-polskiego układu (1773) będącego następstwem traktatu rozbiorowego z 1772 roku, Lębork został włączony do Prus Zachodnich i znalazł się w prowincji Pommern. Na mocy traktatu wersalskiego ziemia lęborska została przyznana Niemcom.

Wynik II wojny światowej zdecydował o powrocie w 1945r. Lęborka do Polski. Miasto stało się nowym domem dla Polaków przybywających ze wschodnich krańców II Rzeczypospolitej oraz Polski centralnej.

Ciekawostki:

- 1341-1363 - budowa zamku krzyżackiego, który w 1409 roku odwiedził Ulrich von Jungingen Wielki Mistrz Zakonu Krzyżackiego
- 1449 - odbył się pierwszy „Jakubowy” jarmark
- 16.05.1637 - z wizytą do Lęborka przybył król Władysław IV Waza
- 1812 - wojska Napoleona podążające w kierunku Rosji zatrzymują się na kilka dni na obrzeżach Lęborka
- 1870 - do użytku oddano budynek dworca kolejowego
- 1898 - zbudowano gazownię, zmieniono oświetlenie naftowe na gazowe
- 1899 - uruchomiono połączenie kolejowe Lębork - Łeba, zaś w 1902 Lębork-Bytów
- 1900 - do użytku oddano budynek Ratusza Miejskiego, którego fasada wzorowana jest na poprzednim Ratuszu, rozebranym w 1874 roku
- 1905 - powstaje budynek poczty
- 1912 - ukończona została budowa wieży ciśnień na Górze Parkowej
- 1920 - elektryfikacja Lęborka

Zabytki

Ratusz Miejski

Wybudowany w 1900 r. w stylu neogotyckim z cegły licówki, zastąpił rozebrany w 1874 r. stojący na dzisiejszym Placu Pokoju. Nad całością góruje wieża z okazałym, czworobocznym hełmem, zakończonym ażurową latarnią z iglicą. Reprezentacyjnym pomieszczeniem jest tzw. Sala Rajców nakryta drewnianym belkowanym stropem, której okna zdobią piękne witraże z wizerunkami herbów miejscowej szlachty, która je ufundowała. Witraże znajdują się także w klatce schodowej ratusza. Budynek także współcześnie jest siedzibą władz samorządowych miasta. Od frontu (na bocznej ścianie, przy wejściu) umieszczona została kopia prętu chełmińskiego, dawnej jednostki miary długości ok. 4,32 m stosowanej w średniowieczu.

Kamienice przy ulicy Staromiejskiej

Główna uliczka lęborskiej starówki stanowiąca centralny deptak miasta. Zachowały się eklektyczne i secesyjne kamienice mieszczańskie z przełomu XIX i XX wieku. Stara zabudowa została uzupełniona współczesnymi kamieniczkami stylistycznie współgrającymi z jej zabytkową częścią. Granitowy bruk, stylowe latarnie, ławeczki oraz kawiarniane ogródki sprawiają, że jest to ulubione miejsce spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.

Kościół św. Jakuba Apostoła

Jeden z najstarszych i najcenniejszych zabytków Lęborka. Za okres powstania kościoła przyjmuje się przełom XIV i XV wieku. Jest to orientowana świątynia gotycka zbudowana z cegły o wążku gotyckim, na planie prostokąta z wyodrębnionym od strony wschodniej prezbiterium. Od zachodu znajduje się kwadratowa wieża z głównym wejściem ozdobionym ostrołukowym portalem. Ściany boczne wsparte przyporami posiadają duże ostrołukowe okna. Wnętrze podzielone jest filarami na trzy nawy, nakryte sklepieniem gwiazdzystym. Wewnątrz barokowy ołtarz, rokokowa ambona i cenne tabernakulum z rzeźbami z kości słoniowej. W zakrystii zachowało się unikatowe sklepienie, tzw. kryształowe.

Opiekę nad świątynią sprawują franciszkanie. W 2010 r. kościół został podniesiony do rangi Sanktuarium - znajdują się w nim relikwie św. Jakuba Apostoła.

Zabytki

Młyn i tzw. Dom Młynarza oraz spichlerz solny

W obrębie dawnego przedzamcza, młyn z XIV-XV w., spichlerz solny nieco młodszy, pochodzi z XVI w., obecnie siedziba zboru zielonoświątkowców.

Kościół NMP Królowej Polski

Zbudowany w 1866 r. w stylu neogotyckim, do 1945 r. świątynia ewangelicka pod wezwaniem Salwatora (Zbawiciela), po wojnie - kościół rzymsko-katolicki.

Średniowieczne miejskie mury obronne

Ich wzniesienie rozpoczęto w 1341 roku, a zakończono w latach 60-tych XIV w. Ich całkowita długość wynosiła 1220 metrów. Fortyfikacje posiadały 32 baszty i półbaszty, w tym baszty narożne i dwie bramy: Gdańską i Słupską. Mur obronny miał wysokość od 6 do 10 m.

Mury zbudowane są z cegły o wątku polskim i wendyjskim. Niektóre fragmenty w partiach przyziemnych wzniesiono z granitowych otoczków.

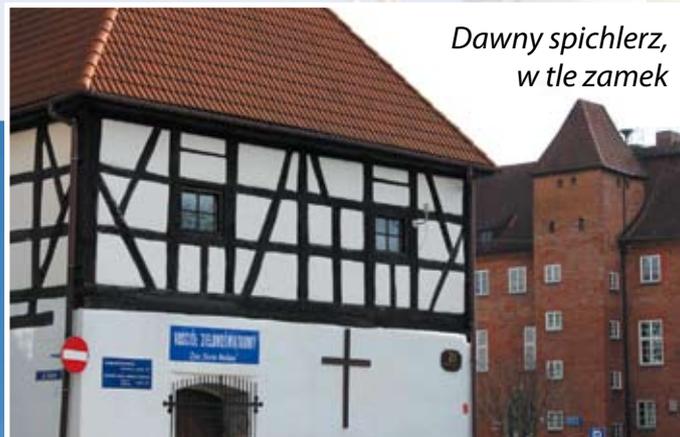
Od 2010 r., dzięki unijnemu dofinansowaniu, lęborskie obwarowania miejskie wraz z trzema basztami oraz uliczkami przyległymi do murów zostały zrewitalizowane, dzięki czemu ich atrakcyjność turystyczna bardzo wzrosła.

Więcej o średniowiecznych obwarowaniach miejskich Lęborka na str. 12-13.

Baszta Bluszczowa

Niezwykle cennym, bo zachowanym w pierwotnym stylu zabytkiem miasta jest baszta narożna zwana Basztą Bluszczową, będąca integralną częścią miejskich murów obronnych. Zbudowana została w czasie wznoszenia miejskich fortyfikacji. Niegdyś porastał ją gęsty bluszcz, który podczas ostrej zimy 1855 roku wymarł. Odtąd po-

została tylko nazwa. Konstrukcja tej baszty odbiega od pozostałych lęborskich baszt. U swej podstawy baszta jest czworoboczna. Od drugiej kondygnacji jej kształt zmienia się na ośmioboczny. Przykryta jest spiczastym dachem krytym dachówką.

Dawny spichlerz, w tle zamek

Zamek Krzyżacki

Do najstarszych zabytków Lęborka należy również zamek krzyżacki wzniesiony w południowo-wschodnim narożniku miasta lokacyjnego. Zamek istniał już w 1363 roku i był siedzibą Dytrycha von Loupheima, pierwszego krzyżackiego wójta Lęborka. Zamek był wielokrotnie przebudowywany w czasach późniejszych, co zniekształciło jego pierwotny wygląd. Charakterystycznymi elementami są gotyckie schodkowe szczyty i wbudowana w 1575 roku w północną część zamku kwadratowa klatka schodowa w kształcie wieży. Dziś zamek jest siedzibą sądu.

Na dziedzińcu zamkowym, z inicjatywy miłośników lokalnej historii, stanęły kopie dybów oraz pręgierza, które stanowią ciekawe dopełnienie średniowiecznej scenarii.

Inne ciekawe miejsca i obiekty

Budynek poczty przy ul. Armii Krajowej 11 – gmach stanął w 1905r.; jest przykładem zastosowania neogotyku w architekturze świeckiej.

Budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Armii Krajowej 16 – neoklasycycka willa. Mieszkał tu Johannes Casper, właściciel fabryki spirytusu, jeden z bogatych przedwojennych lęborskich przemysłowców. Gmach zdobią interesujące witraże, zabytkowa klatka schodowa z kominem i drewnianą galerią.

Budynek Starostwa Powiatowego przy ul. Czołgistów 5 – ukończony w 1914 r. dla pruskiego urzędu landratury, o klasycyzującej bryle, na planie podkowy.

Gmach Liceum Ogólnokształcącego nr 1 przy ul. Dygasińskiego, o elewacji z ciemnej cegły, zbudowany w latach 1926-29 w stylu ekspresjonistycznym, wg projektu architektów Mohra i Weidnera z Berlina; przed wojną siedziba żeńskiej szkoły średniej, później Wyższej Szkoły Kształcenia Nauczycieli, pod koniec wojny działał tu szpital wojskowy.

Zamek w Lęborku

Stary Browar przy al. Wolności zbudowany w 1898 jako browar lęborskich przemysłowców Magdalińskich, jest przykładem architektury historyzującej w budownictwie przemysłowym, formą nawiązywał do średniowiecznej architektury obronnej. Na frontonie fresk przedstawiający „Króla Chmielu i Browarnictwa” Gambrinusa. Obecnie mieszczą się tutaj biura i sklepy. W głębi, w dawnej słodowni znajduje się przychodnia lekarska.

Wieża ciśnień, dawniej zw. Bismarckturn w Parku Chrobrego

– stoi na wzgórzu o wysokości 105 m n.p.m., jest doskonale widoczna z niemal każdego punktu w mieście. Ta okazała budowla wzniesiona została w 1912 r. jako wodociągowa wieża ciśnień dla Lęborka. Przed wojną i w pierwszych latach po wojnie mieściła się tutaj także restauracja.

Podróż w czasie

Wzdłuż lęborskich obwarowań

Lębork jest jednym z niewielu miast, które posiada tak dobrze zachowane średnio-wieczne obwarowania miejskie. W ramach programu rewitalizacji odzyskały one swój dawny blask.

Rewitalizacją objęte zostały mury na długości około 800 metrów, trzy baszty, uatrakcyjnione zostały także okolice obwarowań – przyległe uliczki otrzymały brukową nawierzchnię, pojawiły się stylowe latarnie i ławeczki.

Baszta nr 32 przy ul. Korczaka - mieści salę kominkową, komnatę rycerską z kopiami uzbrojenia, sprzęt codziennego użytku, piec w stylu XVI-wiecznym. Jest siedzibą Lęborskiego Bractwa Historycznego.

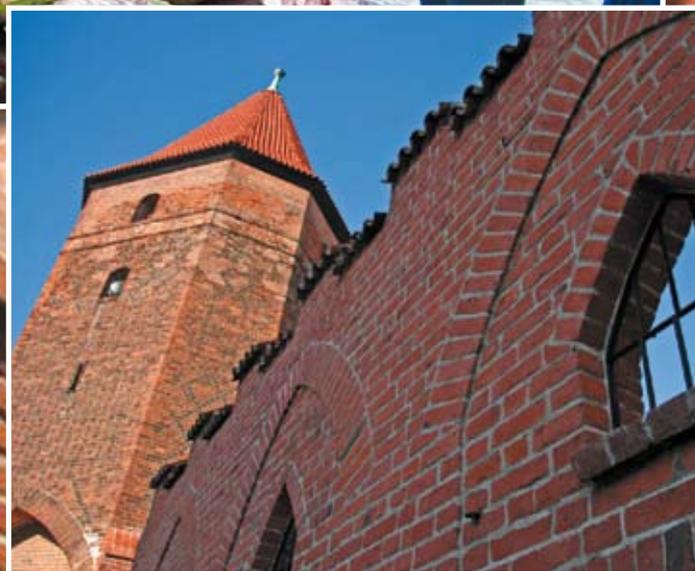

Baszta nr 27 przy ul. Basztowej - odbudowana wg stanu z XIX w. o konstrukcji ryglowej. Mieści muzealną wystawę zanikającego rękodzieła i rzemiosła, zielarstwa oraz wystawy lokalnych artystów.

Baszta łupinowa nr 24 przy ul. Derdowskiego - odrestaurowana z ruin na wzór z XVw., z efektowną szklaną ścianą zachodnią, w której Muzeum prezentuje kopie średniowiecznych strojów, uzbrojenia, broni i przedmiotów codziennego użytku.

Wędrując wzdłuż obwarowań nie można pominąć odbudowanej Baszty Kwadrato-
wej w północno-zachodnim narożu murów,
która jest siedzibą Komitetu Terenowego
NOT oraz dobrze zachowanej w swym pier-
wotnym kształcie baszty zwanej Bluszczo-
wą, stojącej w północno-wschodniej części
obwarowań.

**Wstęp do baszt i na prezentację
filmu w Muzeum jest bezpłatny.**

W tej dawnej, średniowiecznej scenerii
organizowane są historyczne inscenizacje,
m.in. pokazy artylerii historycznej, łuczni-
ctwa, średniowiecznej kuchni, festiwal rze-
miost dawnych, noc z duchami i inne, po-
zwalające widzom na przeniesienie w daw-
ne czasy.

W zaadaptowanych piwnicach Muzeum
przy ul. Młynarskiej 14/15 prezentowany
jest film w technologii 3D o systemie obron-
nym średniowiecznego Lęborka, odbywają-
się tutaj także warsztaty zanikających rze-
miost.

Paul Nipkow

Z Lęborkiem związany był Paul Nipkow, wynalazca, prekursor telewizji.

Paul Nipkow urodził się 22 sierpnia 1860r. w rodzinie mistrza piekarskiego Fryderyka Nipkowa i Teresy z d. Magdalińskiej. Ukończył w Lęborku szkołę podstawową, potem męskie progimnazjum, a następnie gimnazjum w Wejherowie. Studiował na Uniwersytecie Fryderyka Wilhelma w Berlinie na kierunku elektrotechnika i fizyka. Paul Nipkow zmarł w 1940r. w Berlinie, gdzie został pochowany. Był żonaty, miał 3 córki i 3 synów.

Paul Nipkow prowadził badania nad przyrządem, który miał przesłać obraz na odległość. 15 stycznia 1885r. otrzymał patent na urządzenie, tzw. Tarczę Nipkowa, które to umożliwiło. Do roku 1923 był jedynym właścicielem urzędowo potwierdzonego wynalazku telewizyjnego. Jego wynalazek dał podwaliny pod przyszłe badania nad telewizją.

„Tarcza Nipkowa” rozkładała obraz telewizyjny na punkty, a następnie przesyłała obraz z miejscowości A do miejscowości B, gdzie musiał być zainstalowany taki sam aparat.

W lęborskim Muzeum znajduje się sala poświęcona Nipkowowi oraz pamiątkowa tablica na frontowej ścianie Muzeum przy ul. Młynarskiej, tj. w miejscu, gdzie stała kamienica, w której urodził się i mieszkał w młodości Paul Nipkow.

Trasa Nipkowa

Aby bliżej poznać postać Nipkowa i miejsca, z którymi wynalazca był związany, a jednocześnie poznać ciekawe zakątki miasta i jego charakter, warto wybrać się na spacer oznaczoną, turystyczną „Trasą Nipkowa”. Trasę wyznaczają tabliczki kierunkowe oraz 6 tablic w formie telewizorów zawierających informacje o poszczególnych miejscach na trasie. Rozpoczyna się ona koło Muzeum przy ul. Młynarskiej 14/15, na którym umieszczona jest tablica pamiątkowa informująca, że w miejscu tym stał niegdyś rodzinny dom Paula Nipkowa.

OKOLICE – warto zobaczyć

Niespełna 30 km na północ od Lęborka leży nadmorski kurort Łeba oraz Słowiński Park Narodowy z jego unikalnymi ruchomymi wydmami.

Okoliczne gminy: Nowa Wieś Lęborska, Wicko oraz Cewice oferują rozległe lasy, liczne jeziora, a zróżnicowane ukształtowanie terenu oraz bogata fauna i flora czynią ziemię lęborską atrakcyjną dla turystów ceniących wypoczynek blisko natury i uroki nieskażonej przyrody. To doskonałe tereny do wędkowania, żeglowania, konnej jazdy czy też obserwacji niezwykle bogatego świata zwierząt i roślinności. Usatysfakcjonowani będą również pasjonaci historii – nie brakuje starych dworców, pałacyków, kościołów i innych zabytkowych obiektów.

To idealne tereny zarówno na piesze, rowerowe, jak i samochodowe wędrówki, a na przyjezdnych czeka dobrze przygotowana baza noclegowa oraz gastronomiczna.

Kolejne miejsca na Trasie Nipkowa to:

- budynek dawnego progimnazjum przy ul. Kossaka (dziś Szkoła Podstawowa nr 3), do którego uczęszczał P. Nipkow;

- miejsce przy ul. M. Reja, w którym stał budynek szkoły elementarnej, do której uczęszczał Nipkow; dziś w tym miejscu stoi budynek mieszczący Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy;

- budynek dawnego browaru z 1898 r. nawiązujący stylem do średniowiecznej architektury obronnej przy al. Wolności, należący w czasach Nipkowa do rodziny Magdalińskich, z której wywodziła się matka Paula;

- Park im. M. Michalskiego, do lat 60-tych XX w. był cmentarzem ewangelickim, na którym spoczęli też rodzice Paula Nipkowa, Teresa i Fryderyk. Dzisiaj obok kapliczki znajduje się tablica pamiątkowa poświęcona pamięci dawnych mieszkańców Lęborka, którzy zostali tu pochowani;

- ostatni punkt na trasie - ul. Targowa; niegdyś, jeszcze za życia wynalazcy, nosiła imię Nipkowstrasse. W uznaniu dla dorobku naukowego Paul Nipkow w 1937 r. otrzymał honorowe obywatelstwo rodzinnego miasta.

Warto zobaczyć

Brama Kaszubskiego Pierścienia - informacja turystyczna oraz miejsce wystaw

Od 2011 roku w Lęborku działa Centrum Informacji Turystycznej.

W ramach projektu pn. Zintegrowany System Informacji Turystycznej: Budowa Centrów Informacji Turystycznej – Bramy Kaszubskiego Pierścienia, dofinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, realizowanego z 12 partnerami z woj. pomorskiego w latach 2009-2011, przy al. Niepodległości 6 powstał budynek mieszczący Centrum Informacji Turystycznej. Centrum Informacji Turystycznej łączy w sobie elementy kultury kaszubskiej z nowoczesnymi rozwiązaniami, jest ważnym elementem obsługi ruchu turystycznego.

Obiekt posiada również część wystawienniczą i do prezentacji multimedialnych – organizowane są tutaj czasowe wystawy i ekspozycje dorobku kulturowego regionu i miasta oraz zaplecze socjalne, z którego mogą korzystać turyści.

W Bramie Kaszubskiego Pierścienia znajduje się strefa bezpłatnego internetu bezprzewodowego dostępna dla turystów.

**Centrum Informacji Turystycznej
w Lęborku, al. Niepodległości 6
tel. 59 8420134**

e-mail: lebork@kaszubskipierscien.pl

www.lebork.pl

Informator

Rekreacja, sport, wypoczynek

Recreation, sport and leisure

Rekreation, Sport und Erholung

Рекреация, спорт, отдых

- Kino „Fregata”, ul. Gdańska 12-13, tel. 59 862 25 30
- Centrum Sportu i Rekreacji - Pływalnia Miejska „Rafa”, ul. Olimpijczyków 31, tel. 59 862 72 74
- Kompleks rekreacyjny - korty tenisowe, skate park, boisko do piłki plażowej, ogródek jordanowski, ul. 9 Maja 1
- Miejska Hala Sportowa przy Gimnazjum nr 2, ul. P. Skargi 52
- Zespół boisk ze sztuczną nawierzchnią „Orlik”, Plac Piastowski oraz ul. Warszawska (przy Zespole Szkół Gospodarki Żywnościowej i Agrobiznesu)
- Sezonowe sztuczne lodowisko - na boisku „Orlika”, Plac Piastowski
- Strzelnica LOK, ul. Wyczółkowskiego 2
- Stadion Miejski, ul. Kusocińskiego 56
- Kręgielnia BOWLING, ul. Kossaka 90
- Park im. M. Michalskiego, ul. I Armii WP
- Park im. B. Chrobrego, ul. Gdańska
- Park im. M.L. Kaczyńskich, ul. 10 Marca (koło dworca PKS)
- Plaża miejska nad Jeziorem Lubowidzkim

Noclegi / Accommodation / Übernachtungen / Ночлер

- Hotel VEGA, ul. 10 Marca 9, tel. 59 863 41 76, www.hotel-vega.pl
- Karczma Rycerska - pokoje gościnne, al. Wolności 9, tel. 59 862 82 00, www.karczma-rycerska.pl
- Zajazd Kaszubski, Lubowidz, Jamy 2, tel. 59 863 34 08, www.zajazdkaszubski.tp1.pl
- Motel TINA, ul. Kusocińskiego 54, tel. 59 862 76 25

Zdrowie / Health care / Gesundheitsschutz / Здоровья

- SPS ZOZ (Szpital), ul. Węgrzynowicza 13, tel. 59 863 52 02, 59 863 53 31
- Pomoc doraźna i pogotowie, tel. 59 863 30 00, 59 863 53 26, 999
- Zespół gabinetów lekarzy rodzinnych oraz gabinetów specjalistycznych, al. Wolności 40A (Stary Browar);

W godzinach 18.00-7.00 usługi lekarskie pogotowia medycznego świadczy „Medi-Car” (w soboty i niedziele – całodobowo), tel. 59 862 60 00

Bezpieczeństwo / Law and order / Sicherheit / Безопасность

- Policja – Komenda Powiatowa Policji, ul. Toruńska 5, tel. 59 863 48 00, 59 863 48 22, alarm. 997
- Straż Pożarna, ul. Stryjewskiego 37, tel. 59 863 33 11, 59 863 30 15, alarm. 998
- Straż Miejska, ul. Armii Krajowej 14, tel. 59 862 29 11, alarm. 986
- Pomoc drogowa, tel. 59 861 25 44

Informator

Komunikacja / Transport / Verkehr / Сообщение

- Dworzec kolejowy PKP, ul. Dworcowa 8, infolinia PKP - tel. 422 055 007
 - Dworzec autobusowy PKS, ul. Dworcowa 12, informacja tel. 59 862 19 72
- Ponadto funkcjonują stałe połączenia busowe w obrębie powiatu lęborskiego, m.in. z Łebą prowadzone przez firmy prywatne. Przystanki m.in. w okolicy dworców PKP i PKS.
- Miejska komunikacja autobusowa - Zakład Komunikacji Miejskiej, ul. Łokietka 5, tel. 59 862 14 51, www.zkm.lebork.pl
 - Pостоje Taxi: ul. Franciszkańska, tel. 59 862 28 24; ul. Dworcowa, tel. 59 862 48 38

„IT” - Informacja turystyczna / Tourist information service / Touristische Auskunft „IT” Туристическая информация

- Centrum Informacji Turystycznej – Brama Kaszubskiego Pierścienia, al. Niepodległości 6, tel. 59 842 01 34
- Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Lęborska” i Informacja Turystyczna, ul. Kard. S. Wyszyńskiego 3, tel. 59 862 29 22
- Przewodnicy turystyczni – Koło Przewodników Turystycznych PTTK, tel. 602 354 604

Ważne instytucje:

Major institutions / Wichtige öffentliche Einrichtungen / Главные учреждения:

- **Urząd Miejski w Lęborku**, ul. Armii Krajowej 14, tel. 59 862 42 80, fax 59 862 24 27
 - Wydział Promocji i Kultury, tel. 59 863 77 82, 59 863 77 86, pk@um.lebork.pl
- Kontakt dla inwestorów:
- Wydział Gospodarki Nieruchomościami, tel. 59 863 77 30, -703, -748, nieruchomosci@um.lebork.pl;
- Wydział Gospodarki Miejskiej i Inwestycji, tel. 59 863 77 53, 59 863 77 83, inwestycje@um.lebork.pl
- Starostwo Powiatowe, ul. Czołgistów 5, tel. 59 862 48 00
 - Sąd Rejonowy, ul. Przyzamyce 2, tel. 59 863 36 11
 - Urząd Skarbowy, ul. Słupska 23, tel. 59 863 76 00
 - Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ul. Krzywoustego 15, tel. 59 863 19 11
 - Powiatowy Urząd Pracy, ul. Gdańska 35, tel. 59 862 37 28
 - Urząd Pocztowy nr 1, ul. Armii Krajowej 11, tel. 59 862 15 40
 - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ul. Gdańska 63, tel. 59 862 10 10

Location of Łębork

A town in Pomorze Środkowe region (Middle Pomerania), in the Pomeranian province, the centre of Łębork county. Łębork is located in the proglacial river Leba valley, in the area called even before WWII the Blue Land, among the forest-grown moraine hills, not far from the sea. In the proximity of the town, to the east of the town (approx. 4 km), among forests, there is Lake Lubowidzkie. The picturesque Kashubian Lake District stretches south of Łębork; north of the town there is the Zarnowiecka Upland. The town lies on the transport route from Szczecin to Gdańsk and is an important railway junction. Seaside resort Łeba and unique migrating dunes of the Słowiński National Park are only 30 km away. The Treble City is within the distance of about 60 km, Słupsk – 55 km.

Łębork – cosy and atmospheric

Contemporary Łębork has got a population of approx. 35,000. It is a city friendly to its inhabitants and visitors, a cosy one, with a unique atmosphere and its own traditions but at the same time open to the future. Łębork is crossed by the fast flowing river Leba and its tributary, the Okalica. The city centre has retained some of its old buildings as historical burgher houses at Staromiejska Street dating from the turn of the 20th c. Staromiejska, the high street and landmark of the town, is a favourite promenade popular not only among citizens of Łębork but also among tourists. Interesting historical objects preserved in Łębork date from the Middle Ages and other periods and include, e.g. municipal fortifications with towers, St James the Apostle church, the Teutonic Knights' castle, a mill and a granary. The attractiveness of the town has even increased owing to the implemented in 2010-2011 program of restoration of the medieval municipal fortifications. As a result, a new historical tourist route offering numerous attractions has been established. Another program aiming at city centre regeneration consisted of the change of the image and purpose of the Peace Square (Plac Pokoju) restoring the place its original stately function.

The town of green and leisure

Łębork is a green town with three parks: Mieczysław Michalski memorial park (Park Mieczysława Michalskiego) in the city centre with a lane and a monument commemorating Siberian deportees and a plaque memorial of former citizens of Łębork; Maria and Lech Kaczyński memorial Park and Bolesław Chrobry Park (Park Bolesława Chrobrego) – a vast ground with a forest at the edge of the town. Numerous green grounds offer leisure opportunities; the river flowing across the centre of the town, riverside boulevards and numerous playgrounds for children even add to the attractiveness and appeal of the town. Enthusiast of the environment and natural beauty are sure to enjoy opportunities of sailing, kayaking and angling offered by nearby Lake Lubowidzkie and the navigable Leba, and chances to follow foot or cycling tourist trails or to pick mushrooms in vast forests surrounding the town. Additional attractions of Łębork easily accessible thanks to its location, include the Baltic Sea and migrating dunes in the Słowiński National Park.

Active leisure and recreation

Łębork offers interesting activities to everybody. Fitness and active leisure opportunities are available thanks to such objects as the indoor municipal pool "Rafa", tennis courts, a skate park, a sports stadium, a modern sports hall and artificial pitches ("Orlik" pitches), and an artificial ice rink in the winter. Popularisation of sport and fitness among the local population is the domain of the Sports and Recreation Centre and numerous sports clubs and associations based in Łębork. One of major cyclic sports events is Tomasz Hopfer Memorial International Environmental Marathon held in June and organised by Tomasz Hopfer memorial Ecology and Sports Foundation.

The Pomeranian Way of St James crosses Łębork

Łębork is located en route the Pomeranian Way of St James the Apostle, a part of the wider European road network followed by travellers since the Middle Ages and leading to Santiago de Compostela in Spain and the grave of St James the Greater. Regeneration of its seaside part and its inclusion into the European route aims at encouraging tourists and the local people, including the elderly, the disabled and families with small children, to engage in this kind of active and cheap of tourism, to explore the region and its culture. The idea behind the restoration of the Pomeranian Way of St James is to combine cultural, pilgrim and tourist functions. The exact route of the Pomeranian Way of St James is available at www.re-create.pl. While following the Pomeranian Way of St James it is a good idea to stay in Łębork and pay a visit to the Sanctuary of St James holding the saint's relics, and to other historical objects and numerous places of interest in the town.

European Łębork

Many important and prestigious prizes granted to the Municipality Łębork include the European Diploma received in 2006 and the European Flag of Honour granted to Łębork in 2009 by the Council of Europe in Strasbourg. The prizes have been granted in recognition of the international cooperation of Łębork and its population within the twin and partner towns network, participation in projects carried out with foreign partners and active participation in international structures.

The town of dynamic development and active people

Łębork keeps changing and developing. Its old-time stylish development is being renovated, degraded land is put to use, roads are under modernisation, investments enriching local infrastructure are launched, regeneration programs and multidirectional social initiatives are implemented. The town has a modern solid waste dump, a water treatment station, the heat supply system has been modernised and various initiatives aiming at environment protection are carried out. These undertakings make Łębork a town friendly and open towards its inhabitants, visitors and investors, a place where life is getting better and more comfortable. The spatial and economic development of the town concentrates on its east edge, at so called Łębork-Wschód (East) covering about 100 ha. The area has been intended for the development of business, residential buildings and services. In future Łębork-Wschód is to become an urban area with a population of a few thousand inhabitants.

The town of culture

The Museum (address: 14-15 Młynarska Street) operating in the town offers a rich archaeological exhibition "Discovering the past" showing prehistory of the lands of Słupsk and Lębork (it includes e.g. a collection of face urns of the Pomeranian culture richly decorated with figurative scenes, unique collections of jewellery dating to the period of Roman influences) and historical collections, old coins, folk culture exhibits, works by local artists, etc.

The Gallery "Strome Schody" (Steep Stairs) functioning within the Museum structure, on its highest storey, organises temporal exhibitions of contemporary art and meetings with artists. Two restored towers, no. 24 and no. 27, managed by the Museum, hold displays of e.g. replicas of medieval garments and armament and daily objects, presentations of disappearing crafts, and exhibitions of works by local artists.

Basements of the Museum are used as a venue for workshops of old crafts and 3D film projections showing Lębork over centuries.

On the ground floor of the Museum building there is a shop selling folk art, souvenirs, guidebooks and other tourist publications.

Lębork Historical Brotherhood associating enthusiast of local history explores and popularises history of the town and land of Lębork.

Medieval customs and knightly craft is brought back to the present times by enthusiasts of old times from Hufiec Przedni Wójtostwa Lębork (Advance Regiment of Lębork Commune). The seat of Lębork knights is one of the restored towers, the one at no. 32 at Korczaka Street, holding also a display of old weapons replicas, armament and daily objects from the past.

Municipal Public Library (16 Armii Krajowej Street) is an organiser of many exhibitions, literary meetings and contests including the major literary event, namely the very popular among men of letters All-Polish Mieczysław Strykowski memorial Literary Contest.

Lębork Culture Centre "Fregata" (address: 12-13 Gdańska Street) is mainly concerned with music bands and amateur photographers. Events that take place in its cinema, also called "Fregata", include not only film projections but also concerts, music and theatrical performances. The Centre "Fregata" runs the Tourist Information Service in the Gate of the Kashubian Ring at 6 Niepodległości Av.

Artistic talents of subsequent generations of children and teenagers are taken care of at the Youth Culture Centre (2 Różyckiego Street) and the State Music School of the 1st level with an art circle (35 Legionów Polskich Street).

Local artistic groups include the Song and Dance Group "Ziemia Lęborska" and the Regional Group "Lewino" both consistently cherishing and continuing Kashubian traditions.

Other groups and organisations active in the town include the Brass Band "Ziemia Lęborska", the Teachers' Choir "Belferek", the Percussion Band "Tremolo", youth dance groups "Luz" and "Bravo", the Early Music Band "Incantare" and the Theatrical Group "Buaa".

Every spring music groups of Lębork present their work at the event called "Muzykalia Lęborskie".

Amateur artists have formed the Association of Culture Creators and Cultural Activity Organisers TAK.

The Town of Fairs and Jameses

Lębork James's Days is the biggest event organised in the town since the middle of the 1990s in the second half of July, attracting thousands of local inhabitants and tourists. It refers to the tradition of medieval church fairs held in old-time Lębork.

For a few days the town is a venue of numerous cultural, recreational, sports and religious events as since 1998 St James the Apostle has been the official Patron Saint of the Town.

Exhibitions, an outdoor painting session, many concerts, events for kids and adults, knightly presentations, fairs of folk art, street performances, the All-Polish Rally of Jameses and St James's Street Run are but a few of the propositions.

From history of Lębork

The past of Lębork is closely connected with history of Gdańsk and Western Pomerania, history of Poland and Germany. Some hypotheses have it that in the early Middle Ages, in the proglacial valley of the river Leba, yet before the charter had been granted, there was a settlement which later gave rise to a town. It was called Lewino and was a property of dukes of Gdańsk Pomerania. According to a Pomeranian chronicler called Restorf, Lębork received civic rights already in 1285 from Gdańsk Duke Mściwoj II. However, the fact that the town was granted the foundation privilege by Grand Master of the Teutonic Knights Order Dietrich von Altenburg in 1341 seems much better grounded. One of the first decisions of the Order was to build a castle, a church and city walls with towers around the town.

In 1310-1454 the land of Lębork formed a part of the Teutonic Knights' state. In 1454, by force of an incorporation act, king Kazimierz Jagiellończyk included Lębork, together with the whole of Gdańsk Pomerania, into Poland. A year later the town was entrusted on a deposit basis ("faithful hand" principle) to the Pomeranian duke Eryk II. In accordance with the principle the town had to be returned whenever the ruling king or Gdańsk demanded it. Lębork land returned under the direct authority of Polish kings Władysław IV and Jan Kazimierz in 1637 when the last duke of the Pomeranian dynasty, Bogusław XIV, had died.

In 1657 Lębork and Bytów were given as a fief to Frederick William I, Elector of Brandenburg by force of Wehlau-Bromberg Treaty. The Prussia-Poland agreement (1773) following the treaty on partition of Poland from 1772 incorporated Lębork into Pomern province of Western Prussia. The Versailles treaty gave Lębork land to Germany.

As a result of WWII Lębork returned to Poland in 1945. The town became a new home for Poles coming to settle here from eastern borderlands of the Second Polish Republic and central Poland.

Interesting facts from history of Lębork:

- 1341-1363 – construction of the Teutonic Knights' Castle visited by Grand Master Ulrich von Jungingen in 1409
- 1449 – the first St James fair was held
- 16.05.1637 – king Władysław IV Waza visited Lębork
- 1812 - Napoleon troops heading for Russia stop for a few days on the outskirts of Lębork
- 1870 – a railway station building was open
- 1898 – gasworks were built, kerosene lamps were replaced by gas lighting
- 1899 – railway connection Lębork – Łeba established, in 1902 – Lębork – Bytów service was started
- 1900 – the Town Hall building was open; its facade was modelled on the previous Town Hall pulled down in 1874
- 1905 – a post office was built
- 1912 – construction of the water tower on top of Góra Parkowa (Park Mountain)
- 1920 – electrification of Lębork

Historical objects

The Town Hall

The Neo-Gothic town hall was built of facing brick in 1900 on the Town Square (today Pokoju Sq.), on site of the former one pulled down in 1874. The building is topped with a tower with an impressive quadrilateral cupola crowned with an open-work lantern and a spire. The so called Councillors' Hall is the main room – it has a wood-beamed ceiling and stained glass windows showing coats of arms of local noble families who paid for the windows. There are also stained glass decorations in the staircase of the Twin Hall. At present the building is used as the seat of local municipal authorities. In front of the building (on the side wall, at the entrance) there is a copy of Chełmno rod, an old-time length measure of approx. 4.32 m used in the Middle Ages.

Burgher houses at Staromiejska Street

The main street of the Old Town is at the same time its main promenade with eclectic-style and Art Nouveau burgher houses from the turn of the 19th c. The old development has been completed with contemporary houses kept in the style of the historical ones. Granite pavement, stylish lamp posts, benches and outdoor cafes make the street popular among local people and tourists alike.

St James the Apostle church

One of the oldest and most precious historical objects in Łęborg. The church is assumed to have been built at the turn of the 15th c. It is a Gothic orientated building built of brick in Gothic bond, on the plan of a rectangle, with a presbytery in the east. A square tower with the main entrance decorated with an ogival portal adjoins it in the west. Side walls supported by buttresses have big ogival windows. Pillars divide the interior into three naves, all with stellar vault. Objects of interest inside the church include: the Baroque altar, a Rococo-style pulpit, a tabernacle decorated with ivory figurines. A unique diamond vault has been preserved in the sacristy. The church is in Franciscan monks' care. In 2012 it was granted the Sanctuary status – it holds relics of St James the Apostle.

The Mill and the so called Miller's House, a salt house

Within the former castle boroughs, a mill from the 14th-15th c., a salt house from the 16th c., at present the Pentecostal church.

Church of the Virgin Mary the Queen of Poland

Built in 1866 in the Neo-Gothic style; until 1945 it was Evangelical Saviour's church. After the war a Roman Catholic church.

Medieval municipal walls

Their construction began in 1341 and finished in the 1360s. The walls were 1220 m long then, had 32 keeps and flanking towers, including two corner towers and two gates: Gdańska and Słupska. The walls were from 6 to 10 m high and had no crenellation. They were built of brick in Polish and monk bonds. Some of the lower parts at the ground were built of granite cobbles.

Since 2010, owing to the financial means acquired from the European Union, Łęborg municipal fortifications including three keeps and streets adjoining the walls have been restored and, consequently, the tourist attractiveness of the town has even increased.

The Ivy Tower

The corner tower, an integral part of the city walls, called also the Ivy Tower, is a uniquely precious historical object as it has been kept in its original style. It was built at the time when the municipal fortifications were erected. It used to be overgrown with thick ivy which was winterkilled in 1855 and only the name reminds of the time. Its construction is different from other Łęborg keeps. At the base it is quadrilateral and the shape changes at the second storey to octagonal. It is topped with a pointed tiled roof.

The Teutonic Knights Castle

The Teutonic Knights castle, counted among the oldest historical objects in Łęborg, was erected in the south-eastern corner of the original town location plan. The castle had already existed in 1363 and was the seat of Dytrych von Loupheim, the first Teutonic Order commander of Łęborg. Over the years the castle was many times reconstructed what has changed its original appearance. Its characteristic elements include Gothic stepwise gables and a square staircase in the shape of a tower built into the north part of the castle in 1575. Today the castle houses the court of justice.

On the castle yard, at the initiative of enthusiasts of local history, copies of stocks and a pillory have been set up as an interesting completion of the medieval scenery.

Other places and objects of interest

Post office building at 11 Armii Krajowej Street – erected in 1905, an example of a Neo-Gothic secular building,

Municipal Public Library building at 16 Armii Krajowej Street – a Neo-Classical villa. It was a home of Johannes Casper, owner of a spirits factory, one of richest industrialist in Łęborg before WWII. The building is decorated with interesting stained glass windows, has got a historical staircase with a fireplace and a wooden gallery.

County Office building at 5 Czołgistów Street – completed in 1914 for the Prussian land council office, with a Classicist shape, built on the plan of a horseshoe.

Secondary School no.1 building at Dygasińskiego Street – with the dark brick facade, built in 1926-1929, kept in the expressionist style, designed by Berlin architects Mohr and Weidner. Before WWII it was a grammar school for girls, later it housed the Higher Teacher Training School, towards the end of the war functioned as a military hospital.

Old Brewery (Stary Browar) at Wolności Av. built in 1898 by Łęborg industrialists, the Magdalińskis. It is an industrial example of architecture copying from historic styles (historicism) as its shape refers to medieval fortifications. On the frontage of the building there is a fresco showing the King of Hops and Beer Brewing, Gambrius. At present the building houses offices and shops; inside, in the former malt house, there is a health centre.

Water Tower called Bismarckturm in Park Chrobrego – standing on a hill (105 m above sea level), perfectly visible from any point in the town. The impressive building was built in 1912 as a part of the water supply system for Łęborg. Before WWII and in the first years after the war it also held a restaurant.

Along Łęborg fortifications

Łęborg is one of only few towns with so well preserved medieval city fortifications. Within the restoration program the walls have regained their previous glamour.

The program concerned about 800 m of walls, three keeps and surroundings of the fortifications as adjoining streets have been provided with new paving, stylish lamp posts and benches.

Tower no. 32 at Korczaka Street - houses a fireplace room, a knightly hall with copies of armament, daily use objects and 16th-century style stoves. Today, it is the seat of Łęborg Brotherhood of Knights.

Tower no. 27 at Basztowa Street – rebuilt to show the condition from the 19th c., of timber frame structure; houses a museum exhibition of disappearing crafts, herbal medicine and exhibitions by local artists.

Half-shell tower no. 24 at Derdowskiego Street – rebuilt from ruins basing on the model from the 15th c., with a spectacular western glass wall. The museum showroom of copies of medieval garments, armament, weapons and daily use objects.

Walking along the fortifications one should not forget about the rebuilt Square Tower in the north-western corner of the walls used today as the seat of the NOT Local Committee, and the preserved in its original shape keep called the Ivy Tower in the north-eastern part of the fortifications.

Entrance to the keeps and to a film projection in the Museum is free.

Historical performances often organised in this old-time medieval scenery include, e.g. shows of historic artillery, archery, medieval cuisine, the festival of old-time crafts, the night with ghosts and other events offering participants an opportunity of a journey in time.

In adapted for the purpose basements of the Museum at 14/15 Młynarska Street visitors can watch a 3D film about the medieval fortification system of Lębork. The basements are also used as a venue for workshops of disappearing crafts.

Paul Nipkow

Paul Nipkow, an inventor and originator of television was associated with Lębork.

Paul Nipkow was born on 22 August 1860 in a family of the master baker Fryderyk Nipkow and Teresa, née Magdalińska. Paul Nipkow graduated from a primary school in Lębork, then from a male lower secondary school and the grammar school in Wejherowo. He studied electro-physics and physics at Fryderyk Wilhelm University in Berlin. Paul Nipkow died in 1940 in Berlin where he was also buried. He was married, had 3 daughters and 3 sons.

Paul Nipkow did research on an apparatus intended to broadcast pictures. On 15 January 1885 he obtained a patent on an appliance called Nipkow Disc that enabled the transmission. Until 1923 he was the only holder of the officially confirmed invention of television. His invention provided grounds for future research in the domain.

Nipkow Disc disintegrated the television image into points and then transmitted the image from location A to B where the same apparatus had to be installed.

In Lębork Museum there is a room devoted to Paul Nipkow. A memorial plaque on the Museum wall at Młynarska Street remembers a house where Paul Nipkow was born and lived in his youth.

Dawny browar przy al. Wolności

Nipkow Trail

Follow a signposted tourist trail of Nipkow to learn more about the inventor, the places associated with him and to discover interesting sites and the character of the town of Lębork. The trail is marked by signposts and 6 television-shaped boards providing information about particular stops en route. It starts at the Museum at 14/15 Młynarska Street where there is a memorial plaque marking the place where Paul Nipkow's house used to stand.

Other stops forming the Nipkow Trail include:

- a building of the former male lower secondary school at Kossaka Street (today Primary School no. 3) which Paul Nipkow attended,
- a site at M. Reja Street where there used to be an elementary school Paul Nipkow attended; today on the site there is a building of the Special School and Education Centre,
- a former brewery building at Wolności Ave. from 1889, with the shape referring to the medieval fortification architecture; at the time when Paul Nipkow lived in the town it was a property of the Magdalińskis, the family of Paul's mother,
- M. Michalskiego Park which until the 1960s was an Evangelical cemetery where Paul Nipkow's parents, Teresa and Fryderyk, had been buried. Today, next to the chapel there is a memorial plaque commemorating all citizens of Lębork buried on the cemetery.
- the last stop – Targowa Street which yet at the time of Nipkow was named Nipkowstrasse. In recognition of his scientific accomplishments Paul Nipkow was granted the honorary citizen ship his home title of town in 1937.

Lębork surroundings – places of interest

Only 30 km north of Lębork there is the seaside resort Łeba and the Słowiński National Park with its unique migrating dunes. The adjoining communes of Nowa Wieś Lęborska, Wicko and Cewice offer vast forests and numerous lakes. Diversified land formations, abundant plant and animal life make Lębork land attractive for all tourists who value leisure among nature and charms of unspoilt nature. The land offers numerous opportunities of fishing, sailing, horse riding, watching animals or observing plants. Enthusiasts of history will also be satisfied as the region abounds in old manor houses, palaces, churches and other historical objects.

Lębork land is an ideal offer for foot, cycling or car trips. Visitors to the land are sure to find extensive accommodation and catering opportunities.

The Gate of the Kashubian Ring – tourist information service and an exhibition gallery

The Tourist Information Centre has functioned in Lębork since 2011.

A building housing the Tourist Information Centre at 6 Niepodległości Street arose as a result of the project "Integrated Tourist Information System: Building Tourist Information Centres – Gates of the Kashubian Ring" implemented with other 12 partners of the province in 2009-2011 and co-financed within the framework of the Regional Operational Programme for the Pomeranian Province for 2007-2013. The Centre combines Kashubian culture elements and modern solutions and is an important element of the tourist service system.

The object has an exhibition section where temporal exhibitions and displays of cultural heritage of the town and the region are organised; there are also social facilities available for tourists.

The Gate of the Kashubian Ring offers free of charge a wireless Internet connection available for tourists.

The Tourist Information Centre in Lębork, address: al. Niepodległości 6; tel. 59 8420134, e-mail: lebork@kaszubskipi-erscien.pl

Stadtportrait

Łęborg-Lage

Die Stadt Łęborg liegt im polnischen Mittelpommern, in der Woiwodschaft Pommern. Sie ist die Hauptstadt des Kreises Łęborg.

Łęborg liegt im Urtal des Flusses Łęba, im Gebiet, welches (noch vor dem 2. Weltkriege) als „Blaues Land“ bezeichnet worden war, zwischen bewaldeten Moränenanhöhen, in einer nicht großen Entfernung von der Ostseeküste. In der direkten Stadtnachbarschaft (in der 4 km Entfernung von der Stadt) liegt auf der östlichen Stadtseite der Lubowidzkie-See, umgeben mit den Wäldern. Von der südlichen Stadtseite liegt wiederum der Kaschubische See und vom Norden erstreckt sich das Oberland Żarnowiec.

Die Stadt liegt auf der Verkehrsrouten Szczecin-Gdańsk (Stettin-Danzig) und ist ein wichtiger Eisenbahnknotenpunkt. In der Entfernung von etwa 30 km liegt die Stadt Łęba (Leba) an der Ostseeküste. In den Grenzen des Słowiński-Nationalparks treffen wir einzigartige Wanderdünen. Die Łęborg-Entfernung von der Agglomeration dreier Städte: Gdańsk, Gdynia und Sopot beträgt 60 km und die von der Stadt Słupsk (Stolp) – 55 km.

Łęborg, eine Kammerstadt mit Atmosphäre

In der heutigen Stadt Łęborg wohnen ca. 35 Tsd. Einwohner. Es handelt sich um eine einwohner- und besucherfreundliche Stadt, eine Kammerstadt mit eigenartiger Atmosphäre und eigenen langen Traditionen, zugleich offen auf die Zukunft. Durch Łęborg fließt der reißende Fluss Łęba zusammen mit seinem Nebenfluss Okalica. In der Stadtmitte hat teils die alte Stadtbebauung überstanden.

In der Staromiejska-Strasse stehen historische bürgerliche Wohnhäuser aus der Wende des 19. zum 20. Jahrhundert.

Diese Strasse stellt die repräsentative Handels- und Fußgängerzone sowie Visitenkarte der Stadt Łęborg dar. Sie wird übrigens für Spazieren sowohl durch die Hiesigen als auch durch die Touristen bevorzugt.

In Łęborg sind interessante historische Objekte aus dem Mittelalter und aus späteren historischen Epochen erhalten. U.a. geht es hier um Stadtbefestigungsmauern mit Basteien, St. Apostel Jakobus-Kirche, Schloss des Deutschritterordens, Mühle und Speicher.

Die Stadt gewann an Attraktivität dank dem in den Jahren 2010-2011 durchgeführten Wiederbelebungsprogramm für mittelalterliche Stadtbefestigungen. Auf die Art und Weise entstand eine historische Besichtigungstrecke voller Attraktionen.

Im Rahmen des nächsten Stadtzentrumswiederbelebungsprogramms hat man wiederum das Bild und die Bestimmung des Friedensplatzes (Plac Pokoju) verändert, wodurch die ursprüngliche repräsentative Funktion des Platzes wiederhergestellt worden ist.

Die Stadt des Grünen und der Entspannung

Łęborg ist eine grüne Stadt mit drei Parks: Mieczysław Michalski-Park in der Stadtmitte mit einer Allee, einem Denkmal, gewidmet den ehemaligen polnischen Vertriebenen aus Sibirien und mit einer Gedenktafel, gewidmet den ehemaligen Einwohnern von Łęborg, darüber hinaus M. und L. Kaczyński-Park sowie B. Chrobry-Park, ein weites und breites Park- und Waldgelände am östlichen Stadtrand.

Für eine gute Erholung und Entspannung sorgen auch zahlreiche Grünanlagen und -flächen in der Stadt. Anmut der Stadt verleiht der Fluss Łęba, welcher durch die Stadtmitte durchfließt, Boulevards am Flussufer sowie zahlreiche Tummelplätze für die Jüngsten.

Der Lubowidzkie-See in der Nähe von der Stadt, der flößbare Fluss Łęba, weite und breite Wälder ziehen alle Besucher an, die die Natur und ihre Schönheit zu schätzen wissen und ermöglichen Segeln, Kanufahren, Angeln, Fuß- und Fahrradwanderungen bzw. Pilzsuche.

Die Ostseeküste in einer nicht großen Entfernung von der Stadt sowie einzigartige Wanderdünen im Słowiński-Nationalpark stellen dabei zusätzliche Attraktionen auf Handlänge dar.

Aktive Erholungsformen und Entspannung

In Łęborg kann jeder eine für sich selbst eine passende und interessante Beschäftigung finden. Für aktive Erholungsformen und eine gute körperliche Verfassung sorgen solche Stadtobjekte, wie Stadtschwimmhalle „Rafa“, Tennisplätze, Skate-Park, Sportstadion, eine moderne Halle sowie Sportplätze mit Kunstflächen (die sog. „Kleinadler“-Sportobjekte) und auch Kunsteisfeld im Winter.

Für Entwicklung des Sports und der körperlichen Kultur der Einwohner von Łęborg sorgen wiederum das Zentrum für Sport und Rekreation sowie zahlreiche Sportklubs und -vereine.

Eine der wichtigeren zyklischen Sportveranstaltungen ist der Internationale Ökologische Tomasz Hopfer-Marathonlauf, organisiert im Monat Juni, hauptsächlich durch die Tomasz Hopfer-Stiftung für Sport und Ökologie.

Der Pommersche St. Jakobus-Route führt durch die Stadt Łęborg

Łęborg liegt auf der Pommerschen St. Apostel Jakobus-Wanderoute, Teil eines breiteren europäischen Netzes, welches nach Santiago de Compostela in Spanien bis zum St. Jakobus der Ältere-Grab führt. Auf diesem europäischen St. Jakobus-Weg wandern die Pilger schon seit dem Mittelalter.

Die Wiederbelebung der Wallfahrtsroute in ihrem Abschnitt an der Ostseeküste und Anschluss dieses Teils des Weges der europäischen Route soll die Touristen und Einwohner, darunter die älteren Leute und Behinderte sowie Familien mit Kindern zum Treiben dieser aktiven und billigen Touristikform sowie zum Kennen Lernen unserer Region und ihrer Kultur anspornen.

Zum Leitmotiv der Wiederbelebung der Pommerschen St. Jakobus-Route wurde Verbindung dreier Funktionen: der Kultur-, Wallfahrts- und der Touristikfunktion.

Der Verlauf dieser Pommerschen St. Jakobus-Route ist auf der Net-Seite: www.re-create.pl anzusehen.

Auf der Wanderung im Abschnitt der Pommerschen St. Jakobus-Route lohnt es sich, in Łęborg eine Reisepause zu machen, um das St. Jakobus-Sanktuarium mit Reliquien des Heiligen sowie zahlreiche andere historische und interessante Objekte in der Stadt Łęborg zu besichtigen.

Łęborg in Europa

Einer der wichtigeren Prestigepreise der städtischen Gemeinde Łęborg ist das Europa-Diplom, erhalten 2006 zusammen mit der Europa-Fahne aus dem Jahr 2009, zuerkannt der Stadt durch den Europäischen Rat in Straßburg.

Diese Preise sind ein Anerkennungszeichen für Łęborg und seine Einwohner für die aufgenommene breite internationale Zusammenarbeit im Rahmen der Partnerstädte und Städte, mit welchen Łęborg seine Zusammenarbeit entwickelt, für Teilnahme an Projekten, durchgeführt zusammen mit ausländischen Partnern sowie für aktive Beteiligung der Stadt an internationalen Strukturen.

Stadtportrait

Die Stadt dynamischer Entwicklung mit aktiven Einwohnern

Łębork ändert sich immer wieder und erlebt seine kontinuierliche Entwicklung. Zu Maßnahmen, getroffen in dem Bereich, können angerechnet werden: Erneuerung der alten stilvollen Stadtbauweise, Wiederbewirtschaftung degradierter Gelände, Modernisierung der Verkehrsstrassen, Investitionen zur Bereicherung der Stadtinfrastruktur, Wiederbelebungsprogramme sowie Maßnahmen in der Sozialebene, getroffen in vielen Richtungen. Die Stadt verfügt über eine moderne Abfalldeponie, Kläranlage, Wasseraufbereitungsstation, modernes Fernheizungssystem. Getroffen werden auch breite Maßnahmen im Umweltschutzbereich.

Diese Maßnahmen tragen dazu bei, dass Łębork eine offene, einwohner-, gast- und investorenfreundliche Stadt ist. Hier lebt man einfach besser und bequemer. Die wirtschaftliche Raumentwicklung der Stadt orientiert sich Richtung östliche Stadtränder, also in der Richtung des Stadtviertels Łębork-Ost. Die hier gemeinten Gebiete umfassen die Fläche ca. von 100 ha. Diese Gelände sind sowohl für Wirtschaftsentwicklung als auch für Wohnungsbau und Dienstleistungen bestimmt. In der Zukunft ist also Łębork-Ost ein urbanisiertes Gebiet mit einigen Tausenden Einwohner.

Kultur

Die Stadt der Kultur

In der Stadt ist ein Museum (in der Młynarska-Str. 14-15) tätig, das zur Besichtigung einer reichen archäologischen Ausstellung unter dem Namen „Entdecken der Vergangenheit“ einlädt. Diese Ausstellung präsentiert die Urgeschichte der Länder Śląsk und Łębork (u. a. eine Kollektion von den sogenannten Gesichtsmasken aus der Zeit der pommerischen Kultur, reich verziert mit figürlichen Szenen, unwiederholbare Schmucksammlungen aus der Zeit der römischen Einflüsse) und auch historische Sammlungen, Münzen, Volkskunst, Werke lokaler Künstler u. a. Im Tätigkeitsrahmen dieser Kulturanstalt entwickelt ihre Aktivitäten im höchsten Gebäudestock die Galerie „Steile Treppe“. Hier werden zeitliche Ausstellungen mit zeitgenössischen Kunstwerken sowie Treffen mit Künstlern organisiert.

In zwei rekonstruierten Basteien: Bastei Nr. 24 und 27, verwaltet durch die Museumsverwaltung, werden u. a. vorgestellt: Originalkopien mittelalterlicher Trachten und Rüstungen, heute selten zu treffende Handwerke, Alltagsgegenstände sowie Ausstellungen mit Werken lokaler Künstler. In den Museumskellern werden Werkstätten alter Handwerke und Projektionen eines Filmes in der 3D-Technik über die Jahrhunderte lange Geschichte von Łębork organisiert.

Im Museums Erdgeschoss gibt es einen kleinen Laden mit Volkskunstzeugnissen, Souvenirs, Reiseführern und mit anderen Veröffentlichungen für die Touristen.

Die Geschichte der Stadt und des Landes Łębork wird durch den Historischen Verein Łębork gepflegt und verbreitet. Diese Organisation sammelt die Liebhaber der lokalen Geschichte.

Die mittelalterlichen Bräuche und Rittertraditionen werden den Einwohnern und den Touristen durch die Enthusiasten der vergangenen Jahrhunderte aus der Organisation unter dem Namen „Vorvogteirötte“ angenähert. Sitz dieser „Ritter“ aus Łębork ist eine der wiederbelebten

Basteien, d.h. die Bastei Nr. 32 in der Korczak-Strasse, wo Originalkopien der alten Waffe, Rüstung, Alltagsgegenstände aus der Vergangenheit vorgestellt werden.

Die Öffentliche Stadtbibliothek (in der Armia Krajowa-Str. 16) organisiert zahlreiche Ausstellungen, literarische Treffen und Wettbewerbe. Der wichtigste Wettbewerb, welcher sich eines großen Interesses der literarischen Kreise erfreut, ist der Literarische Polenweite Mieczysław Strykowski-Wettbewerb. Das Kulturzentrum „Fregatte“ Łębork (in der Gdańska-Str. 12-13) hat unter seiner Obhut musikalische Gruppen und Amateurphotographiker. Im Kinosaal „Fregatte“ finden neben Filmaufführungen Konzerte, musikalische Treffen und Theateraufführungen statt. Im Kulturzentrum „Fregatte“ Łębork befindet sich auch die Touristische Auskunftsstelle mit ihrem Sitz im Tor des sogenannten Kaschubischen Ringes in der Niepodległości-Allee 6.

Für die Entwicklung der künstlerischen Talente nächster Generationen der Kinder und Jugend sorgen: das **Jugendkulturzentrum** (in der Różycki-Str. 2) und **Staatliche Musikschule der 1. Stufe zusammen mit ihrem künstlerischen Zirkel** (in der Legionów Polskich-Str. 35).

In der Stadt entwickeln dynamisch ihre Tätigkeit verschiedene künstlerische Ensembles.

Besondere Verdienste um Pflege der kaschubischen Traditionen haben das Lieder- und Tanzensemble „Land Łębork“ sowie das regionale Ensemble „Lewino“. Dynamisch entwickeln ihre Tätigkeit auch folgende Kultureinheiten: Blasmusikorchester „Land Łębork“, Lehrchor „Belferek“, Schlagzeugspielerteam „Tremolo“, Jugendtanzgruppen „Luz“ und „Bravo“, Altmusikgruppe „Incantare“ und Theatergruppe „Buaa“.

Jedes Jahr stellen die musikalischen Gruppen aus Łębork ihre Errungenschaften im Rahmen der Musikalischen Treffen Łębork vor.

Die Amateurlünstler sind im Verein der Kulturschöpfer und -moderatoren „TAK“ gesammelt.

Die Jahrmarkt- und Jakobstadt

Die Jakobstage Łębork sind die größte Veranstaltung in der Stadt, organisiert seit der Hälfte der 90-er Jahre in der 2. Hälfte des Monats Juli. Die Veranstaltung zieht in die Stadt Tausende von Einwohnern und Touristen an.

Sie knüpft an mittelalterliche Ablassfestjahrmärkte, welche in den alten Zeiten in Łębork stattfanden. Über einige Tage finden in der Zeit viele Kultur-, Rekreations-, Sport- und Kirchenveranstaltungen statt. Seit 1998 ist der St. Apostel Jakobus der offizielle Stadtpatron.

Ausstellungen, Malertreffen im Freien, zahlreiche Konzerte, Freilichttreffen für die Kinder und Erwachsene, Volkskunstjahrmärkte, Strassenshows, Polenweites Treffen der Jakobnamensträger und St. Jakob-Strassenlauf stellen nur einen Teil der Jahrmarktvorschläge dar.

Aus der Stadtgeschichte

Die Stadtvergangenheit ist eng mit der Geschichte des Danziger Pommerns und des Westpommerns sowie mit der polnischen und der deutschen Geschichte verbunden.

Es gibt Hypothesen über Gründung im Frühmittelalter einer Siedlung in der Zeit vor Stadtanlegung im Urtal des Flusses Łeba, welche den Anfang der Stadt Leborg darstellen sollte. Sie trug den Namen Lewino und gehörte den Fürsten des Danziger Pommerns. Gemäß Eintragungen des pommerschen Chronikenschreibers Restorf erhielt Leborg seine Stadtrechte schon 1285 aus den Händen des Danziger Fürsten Mściwoj II. Besser dokumentiert ist jedoch die Stadtanlegung 1341 durch den Großmeister des Deutschritterordens Dietrich von Altenburg. Zu den ersten Beschlüssen der Ordensritter gehörte die Entscheidung über Bau des Schlosses, der Kirche und der Befestigungsmauern mit Basteien rings um die Stadt.

In den Jahren 1310-1454 gehörte das Land Leborg dem Staat des Deutschritterordens. 1454 hat der polnische König Kasimir Jagiellończyk kraft der Anschlussakte Leborg zusammen mit ganzem Danziger Pommern dem polnischen Staat angeschlossen. Ein Jahr später wurde die Stadt Leborg unter Treuhandbedingungen dem pommerschen Fürsten Erich II übergeben. Gemäß Regeln dieses Dokumentes sollte die Stadt auf Verlangen des herrschenden Königs bzw. der Stadt Gdańsk (Danzig) jederzeit zurückgegeben werden. Unter direkte Herrschaft der polnischen Könige, Ladislaus IV und Johannes Kasimir kam das Land Leborg 1637, d.h. nach dem Tode des letzten Fürsten aus der pommerschen Dynastie, Boguslaw XIV zurück. 1657 wurden kraft des Vertrags von Bydgoszcz (Bromberg) Leborg (Lauenburg) und Bytów (Bütow) als Lehen dem Brandenburger Kurfürsten Friedrich Wilhelm I gegeben. Kraft des preußisch-polnischen Vertrags 1773 als Folge des Abkommens über Teilung Polens 1772 wurde Leborg Westpreußen angeschlossen und befand sich in der Provinz Pommern. Kraft des Versailler Vertrags wurde das Land Leborg den Deutschen zuerkannt.

Das Ergebnis des 2. Weltkrieges hat über Rückkehr 1945 der Stadt Leborg in die Grenzen Polens entschieden. Die Stadt wurde zur neuen Heimat für die Polen aus ehemaligen Ostgebieten der 2. Republik Polen sowie aus Zentralpolen.

Interessante historische Einzelheiten

- 1341-1363: Bau des Deutschritterordensschlosses, das 1409 durch den Großmeister des Deutschritterordens Ulrich von Jungingen besucht worden war
- 1449: der erste Jakob-Jahrmarkt in der Stadt
- 16.05.1637: Besuch in Leborg des polnischen Königs Ladislaus IV Vasa
- 1812: Napoleon-Heerestruppen machten für einige Tage während ihres Marsches nach Russland eine Pause am Rande der Stadt Leborg
- 1870: Übergabe zum Gebrauch des Bahnhofsgebäudes
- 1898: Bau des Stadtgaswerkes, Wechsel der Erdölbeleuchtung zu Gasbeleuchtung der Strassen in der Stadt
- 1899: Inbetriebnahme der Bahnverbindung Leborg-Łeba (Leba) und der Bahnverbindung Leborg-Bytów (Bütow) im Jahre 1902
- 1900: Übergabe zum Gebrauch des Stadtrathauses, dessen Fassade nach dem früheren Rathaus, abgebaut 1874, errichtet wurde
- 1905: Bauende des Postamtsgebäudes
- 1912: Bauende des Wasserturmes auf dem Berg Góra Parkowa
- 1920: Elektrifizierung der Stadt Leborg

Stadtrathaus

Augbebaut 1900 im Neugotikstil aus Verblendziegelstein ersetzte das Bauwerk das frühere Rathaus am Friedensplatz, abgebaut 1874. Das ganze Gebäude überragt sein Turm mit einem ansehnlichen viereckigen Helm, abgeschlossen mit Ajourlaterne samt Spitze. Der Repräsentationsraum des Rathauses ist der sog. Saal des Ratsherren, bedeckt mit Holzbalkendecke, mit Fenstern, verziert mit schönen Fensterglasmalereien mit Wapenzeichen des lokalen Adels, welcher diese Werke gestiftet hatte. Fensterglasmalereien gibt es auch im Treppenhaus des Objektes. Das Gebäude ist heute Sitz der Stadtselbstverwaltungsorgane. An der Fassade der Seitenwand ist im Eingang eine Kopie der Kulmer Messmusterstange untergebracht. Es handelt sich hier um eine alte Einheit der Länge, verwendet im Mittelalter. Die Stange ist ca. 4,32 m lang.

Wohnhäuser in der Staromiejska-Strasse

Es geht hier um die Hauptstrasse in der Altstadt von Leborg, welche die zentrale Fußgängerzone der Stadt darstellt. Es sind hier bürgerliche eklektische und Sezessionswohnhäuser aus der Wende des 19. zum 20. Jahrhundert erhalten geblieben. Die alte Bebauung wurde mit zeitgenössischen Kleinwohnhäusern ergänzt, die im Stil mit dem historischen Teil der Stadt zusammen spielen.

Strassengranitpflaster, stilvolle Laternen, kleine Bänke und Cafégärtchen tragen dazu bei, dass diese Ecke zum beliebten Platz der Einwohner und der Touristen für Freizeitverbringen wurde.

St Apostel Jakobus-Kirche

Es handelt sich hier um eine der ältesten und wertvollsten historischen Objekte in Leborg. Die Kirche sollte um die Wende des 14. zum 15. Jahrhundert errichtet werden. Das ist ein gotischer orientierter Tempel aus Ziegelstein, aufgebaut im Rechteckplan mit dem von der östlichen Seite ausgegliederten Presbyterium. Auf der westlichen Kirchenseite befindet sich ein Quadratturm mit Haupteingang, verziert mit einem spitzbogigen Portal. Die mit Strebepfeilern befestigte Seitenwände haben spitzbogige Fenster. Der Kircheninnenraum ist mittels Stützpfiler in drei Schiffe mit Sterngewölbe aufgeteilt. Dort befinden sich: Barockaltar, Rokokokanzel und ein wertvolles Tabernakel mit Elfenbeinskulpturen. In der Sakristei ist das einzigartige Kristallgewölbe der Kirche erhalten.

Der Tempel befindet sich unter Obhut der Franziskaner. 2010 erhielt die Kirche den Rang eines Sanktuariums. Hier befinden sich St. Apostel Jakobus-Reliquien.

Stadtportrait

Historische Denkmäler

Mühle, das sog. Müllerhaus und Salzspeicher

In den Grenzen der ehemaligen Vorburg stehen: eine Mühle aus dem 14.-15. Jh. und ein etwas jüngerer Salzspeicher aus dem 16. Jh. In dem letzten Objekt hat ihren Sitz die Pflingstkirche.

Heiligste Jungfrau Maria, Königin Polens-Kirche

Aufgebaut 1866 im Neugotikstil, bis 1945 evangelischer Salvator-Tempel, nach dem 2. Weltkriege römisch-katholische Kirche.

Mittelalterliche Stadtbefestigungsmauern

Mit Bau der Mauern hat man 1341 begonnen, Ende des Baues erfolgte in den 60-er Jahren des 14. Jahrhunderts. Ihre Gesamtlänge betrug 1220 m. Die Fortifikationen hatten 32 Basteien und Halbbasteien, darunter Eckbasteien und zwei Tore: Danziger und Stolper Tor. Die Befestigungsmauern waren von 6 bis 10 m hoch und hatten keine Planken. Die Mauern sind aus Ziegelstein im polnischen und slawischen System errichtet worden. Einige Fragmente der Bodenpartien sind wiederum aus Granitgeröll aufgebaut.

2010 hat man dank der EU-Zufinanzierung die städtischen Befestigungen in Łębork zusammen mit drei Basteien und mit den diesen Mauern anliegenden Gassen wiederbelebt, wodurch die touristische Altstadtattraktivität sehr gestiegen ist.

Efeubastei

Ein äußerst wertvolles und im ursprünglichen Baustil erhaltenes historisches Denkmal der Stadt ist eine Eckbastei, genannt Efeubastei, ein integraler Teil der Stadtbefestigungsmauern. Aufgebaut in der Zeit des Baues von städtischen Fortifikationen. Einst wuchs an der Basteimauer dichter Efeu, ausgefroren während des frostigen Winters 1855. Seit der Zeit ist lediglich der Name dieser Bastei geblieben, verbunden mit Efeu. Die Konstruktion der Bastei ist im Vergleich mit anderen Basteien in Łębork anders. Diese Bastei ist nämlich an ihrem Fuß viereckig. Ab der zweiten Etage wechselt sich ihre Form zum Achteck. Die Bastei ist mit einem spitzen Dachziegeldach bedeckt.

Schloss des Deutschritterordens

Zu den ältesten historischen Objekten von Łębork gehört auch das Schloss des Deutschritterordens, errichtet in der südöstlichen Ecke der Stadt in der Zeit ihrer Anlegung. Das Schloss stand hier schon im Jahre 1363 und war zum Sitz des ersten Deutschritterordensvogtes in Łębork, Dietrich von Loupheim. Das Schloss wurde später einige Male umgebaut, wodurch sich sein ursprüngliches Bild verformt hat. Zu charakteristischen Schlosselementen gehören gotische Treppengiebel und Quadrattreppenhaus in Form eines Turmes, eingebaut 1575 im nördlichen Schlossteil. Heute ist das Schlossgebäude zum Sitz des Gerichtes. Im Schlosshof finden wir Kopien eines alten Stockes und Prangers, montiert hier auf Initiative der Liebhaber lokaler Geschichte. Die Elemente stellen eine interessante Ergänzung der mittelalterlichen Szenerie des Schlosses dar.

Sonstige interessante Objekte und Stätten

Postamtsgebäude in der Armia Krajowa-Str. 11

Das Gebäude wurde 1905 errichtet; ein Beispiel für Neugotik-anwendung in der weltlichen Architektur.

Gebäude der Öffentlichen Stadtbibliothek in der Armia Krajowa-Str 16

Es handelt sich in dem Fall um eine Villa im neoklassizistischen Baustil. Hier hat in der Vorkriegszeit Johannes Casper, Inhaber einer Spiritusfabrik, einer der reichsten Industriellen in Łębork gewohnt. Verzierung des Gebäudes stellen interessante Fensterglasmalereien, historisches Treppenhaus mit Kamin und mit einer Holzgalerie dar.

Landratsamtsgebäude in der Czołgistów-Str. 5

Ende des Gebäudebaues erfolgte 1914 und das Objekt selbst wurde für preußisches Landratsamt bestimmt. Der Gebäudekörper knüpft an Klassizismus an und ist im Hufeisenplan errichtet worden.

Gebäude des Allgemeinbildenden Lyzeums Nr. 1 in der Dygasiński-Strasse

Aufgebaut in den Jahren 1926-1929, mit Fassaden aus dunklem Ziegelstein, errichtet im expressionistischen Baustil nach dem Entwurf von Architekten Mohr und Weidner aus Berlin. Vor dem 2. Weltkrieg hatte hier ihren Sitz eine Mittelschule für Mädchen, später – eine Hochschule für Lehrer, Ende des Krieges befand sich hier ein Militärhospital.

Alte Brauerei in der Wolności-Strasse

Aufgebaut 1898 als die Brauerei der Industriellen aus Łębork, Familie Magdaliński, stellt das Objekt ein Beispiel für Architektur der Industriebauten dar, die an historische Motive anknüpfen. Der Komplex erinnert nämlich mit seinen Formen an die mittelalterliche Befestigungsarchitektur. Am Fronton befindet sich eine Freske mit Darstellung des Hopfen- und Braugewerbeckönigs Gambrinius. Heute gibt es hier Büros und Läden. In den tieferen Komplexpartien hat seinen Sitz ein Ambulatorium.

Wasserturm im Chrobry-Park, genannt früher Bismarckturm

Er steht auf einer 105 m hohen Anhöhe und ist beinahe von jedem Punkt der Stadt aus ausgezeichnet sichtbar. Dieses Bauwerk wurde 1912 als ein Wasserturm für die Stadt Łębork errichtet. Vor dem 2. Weltkrieg und in den ersten Nachkriegsjahren befand sich in dem Wasserturm auch ein Restaurant.

Reise in die Vergangenheit

Die Befestigungen von Łębork entlang

Łębork gehört zu wenigen Städten, welche so gut erhaltene mittelalterliche Stadtbefestigungen haben. Im Rahmen eines Programms für Wiederbelebung dieser Objekte haben sie ihren alten Glanz wiedergewonnen. Im Wiederbelebungsprogramm wurden berücksichtigt: Mauern in der Länge ca. von 800 m, drei Basteien; attraktiver wurde auch die Umgebung von den Befestigungsmauern gestaltet: die anliegenden Gassen erhielten nämlich Pflasterstrassendecke, stilvolle Laternen und Kleinbänke.

Bastei nr. 32 in der Korczak-Strasse

In der Bastei gibt es einen Kaminsaal, einen Rittersaal mit Rüstungskopien, eine Sammlung von Alltagsgegenständen und Öfen im Stil aus dem 16. Jahrhundert. Heutzutage Sitz des Rittervereins Łębork.

Bastei nr. 27 in der Basztowa-Strasse

Wiederaufgebaut nach dem Zustand aus dem 19. Jh., eine Riegelkonstruktion. In der Bastei gibt es Museumsausstellungen aus dem Bereich rarer Handwerke und der Heilpflanzenkunde sowie Ausstellungen der Werke lokaler Künstler.

Schalenbastei Nr. 24 in der Derdowski-Strasse

Restauriert von Ruine nach dem Muster aus dem 15. Jahrhundert, mit einer effektvollen westlichen Glaswand. Im hiesigen Museum werden Kopien mittelalterlicher Trachten, Rüstungen, Waffen und auch Alltagsgegenstände aus dem Mittelalter vorgestellt.

Auf der Wanderung die Mauerbefestigungen entlang sollen wir auch die wiederaufgebaute Quadratbastei in der nordwestlichen Ecke der Mauern besichtigen. Heute Sitz des Lokalen Komitees der Technischen Hauptorganisation in Polen. Sehenswert ist auch die gut erhaltene Efeubastei im nordöstlichen Teil der Mauerbefestigungen.

Eintritt in die Basteien und Präsentation des Films im Museum sind kostenlos.

In der alten Szenerie aus dem Mittelalter werden historische Inszenierungen organisiert, u.a.: Shows historischer Artillerie, Bogenschießen, mittelalterliche Küche, Festival alter Handwerke, Nacht mit Gespenstern und andere. Diese Veranstaltungen ermöglichen den Zuschauern, eine Verlagerung in die Vergangenheit zu erleben.

In den angepassten Kellern des Museums in der Młynarska-Str. 14/15 wird ein Film in der 3D-Technik über Verteidigungssystem in Leborg aus dem Mittelalter vorgeführt. Hier finden auch Werkstätten rarer Handwerke statt.

Paul Nipkow

Mit der Stadt Leborg ist Paul Nipkow, Erfinder und Pionier im Fernsbereich verbunden.

Paul Nipkow ist am 22. August 1860 in der Familie des Bäckermeisters Friedrich Nipkow und seiner Ehefrau Teresa, geborene Magdaliński, geboren. Er absolvierte Grundschule in Leborg, dann Vorgymnasium für die Jungen und anschließend Gymnasium Wejherowo. Paul Nipkow studierte an der Friedrich Wilhelm-Universität in Berlin, an der elektrotechnischen und physischen Fakultät. Er ist 1940 in Berlin gestorben, wo er auch begraben wurde. Geheiratet, er hatte 3 Töchter und 3 Söhne.

Paul Nipkow führte Forschungen mit einer Einrichtung zur Bildfernübertragung. Am 15. Januar 1885 erhielt er seinen Patent für diese Einrichtung, bezeichnet als „Nipkow-Scheibe“, welche dies möglich machte. Bis zum Jahre 1923 war er der einzige Inhaber der amtlich bestätigten Fernseherfindung. Seine Erfindung lieferte Grundlagen für die künftigen Forschungen im Fernsbereich.

Die „Nipkow-Scheibe“ teilte das Fernsehbild in Punkte auf und übertrug das Bild von der Ortschaft A in die Ortschaft B, wo dasselbe Gerät installiert werden musste.

Im Museum Leborg befindet sich ein Saal, gewidmet dem Erfinder Nipkow sowie eine Gedenktafel an der Vorderwand des Museums in der Młynarska-Strasse, d.h. an der Stelle, wo früher das Wohnhaus stand, in dem Paul Nipkow geboren ist und in seiner Jugendzeit gewohnt hat.

Nipkow-Route

Um die Nipkow-Persönlichkeit, Stätten, verbunden mit dem Erfinder und gleichzeitig interessante Ecken sowie Charakter der Stadt Leborg kennen zu lernen, lohnt es sich, zu diesem Zweck die beschriebene touristische „Nipkow-Route“ auszuwählen. Die Trasse hat entsprechende Wegweiser und 6 Tafeln in Form der Fernsehapparate mit Informationen über einzelne Trassenpunkte. Diese Route beginnt neben dem Museum in der Młynarska-Str. 14/15 mit einer Gedenktafel mit Information, dass einst an der Stelle das Paul Nipkow-Elternhaus stand.

Lauenburg i. Pom.,
Luisenbrunnen.

Die nächsten Punkte auf der Nipkow-Route sind:

- Gebäude des ehemaligen Vorgymnasiums in der Kossak-Strasse (heute die Grundschule Nr. 3), besucht durch P. Nipkow
- Punkt in der Rej-Strasse, wo das Gebäude der Grundschule stand, welche Nipkow besuchte. Heute steht an der Stelle ein Gebäude, Sitz des Schul- und Erziehungszentrums
- Gebäude der ehemaligen Brauerei aus dem Jahre 1898 (in der Wolności-Allee), welches mit seinem Baustil an die mittelalterliche Befestigungsarchitektur anknüpft. Das Objekt gehörte zur Nipkow-Zeit der Familie Magdaliński, aus welcher die Mutter von Paul Nipkow stammte
- M. Michalski-Park, früher: evangelischer Friedhof bis zu 60-er Jahren des 20. Jahrhunderts. Hier sind auch die Paul Nipkow-Eltern, Teresa und Friedrich begraben. Heute befindet sich neben einer Kleinkapelle eine Gedenktafel, gewidmet den alten Einwohnern von Leborg, welche hier begraben worden sind
- Der letzte Trassenpunkt in der Targowa-Strasse; zur Zeit des Erfinders hieß diese Strasse die Nipkow-Strasse. Als Zeichen der Anerkennung seiner wissenschaftlichen Errungenschaften erhielt 1937 Paul Nipkow die Ehrenbürgerschaft der Elternstadt Leborg.

Sehenswürdigkeiten in der Umgebung von Leborg

Kaum 30 km nördlich von Leborg liegt der Kurort Łeba (Leba) an der Ostseeküste sowie der Słowiński-Nationalpark mit seinen eigenartigen Wanderdünen.

Die Gemeinden in der Umgebung: Nowa Wieś Leborska, Wicko und Cewice bieten weite und breite Wälder, zahlreiche Seen an und die mannigfaltige Geländebeschaffenheit, reiche Tier- und Pflanzenwelt machen das Land Leborg für Touristen attraktiv, welche die Erholung in der Natur und die Schönheit der unangetasteten Natur zu schätzen wissen. Diese Gelände eignen sich ausgezeichnet zum Angeln, Segeln, Reiten bzw. zum Beobachten der hiesigen äußerst reichen Tier- und Pflanzenwelt.

Zufrieden werden auch die Liebhaber der Geschichte: hier finden sie nämlich viele alte Kleinhöfe, -paläste, Kirchen und andere historische Objekte.

Es handelt sich um Traumgebiete sowohl für Fuß-, Fahrrad- als auch für Autowanderungen und auf die Besucher wartet hier eine gut vorbereitete Übernachtungs- und Gastronomiebasis.

Sehenswürdigkeiten

Tor des Kaschubischen Ringes – Touristische Auskunftsstelle und Ausstellungspunkt

Seit 2001 entwickelt in Leborg seine Tätigkeit das Zentrum für Touristische Auskunft. Das Gebäude in der Niepodległości-Allee 6 mit dem Zentrum für Touristische Auskunft wurde im Rahmen des Projektes unter dem Namen „Integriertes System für Touristische Auskunft“ errichtet. Es handelt sich hier um Bau von Zentren für touristische Auskunft unter dem Namen „Tor des kaschubischen Ringes“. Die Zufinanzierung der Investition erfolgte im Rahmen des Regionalen Operativen Programms der Woiwodschaft Pommern für die Jahre 2007-2013, durchgeführt in den Jahren 2009-2011 zusammen mit 12 Partnern aus der Woiwodschaft Pommern.

Das Zentrum für Touristische Auskunft verbindet Elemente der kaschubischen Kultur mit modernen Lösungen und ist ein wichtiger Teilnehmer an Bedienung des touristischen Verkehrs. Das Objekt verfügt auch über seinen Ausstellungsteil für multimediale Präsentationen; hier werden zeitliche Ausstellungen von Kulturerrungenschaften der Stadt und der Region vorgestellt. Die soziale Basis des Zentrums kann auch durch die Touristen genutzt werden.

Im Tor des Kaschubischen Ringes befindet sich eine Zone des kostenlosen WiFi-Internets, zugänglich für die Touristen.

**Zentrum für Touristische Auskunft Leborg,
Anschritt: Al. Niepodległości 6, Tel.: 598420134,
E-mail: leborg@kaszubskipiernosci.pl**

Путеводитель

Ленборк

Путешествие во времени – вдоль ленборских укреплений

Живописное расположение

Расположение Ленборка
Город на Центральной Поморье, в Поморском воеводстве. Столица Ленборского повета.

Ленборк расположен в прадолине реки Лебы, на территории, называемой (ещё до войны) Голубой Страной, между лесистых мареновых холмов, на незначительном расстоянии от моря. По непосредственному соседству с городом, с восточной стороны (приблизительно, 4 км) находится окружённое лесами Любовидзкое озеро. На юг от города растягивается живописное Кашубское приозёрье, а на север – Жарновецкая возвышенность.

Ленборк

Город расположен на пути соединения Щецин – Гданск, является также важным железнодорожным узлом. На расстоянии не целых 30 км расположена приморская Леба и уникальные движимые дюны на территории Словинского народного парка. К Тройгороду, приблизительно, 60 км, 55 км – до Слупска.

Ленборк – камеральный, с атмосферой

В современном Ленборке проживает около 35 тысяч населения. Это город – приветливый для жителей и приезжих гостей. Камеральный, с атмосферой, он имеет свои традиции, а одновременно – открытый на будущее.

Через Ленборк проплывает быстрая речка Леба и её притока – Окалица. В центре города частично сохранилась древняя застройка. По улице Старомейской стоят исторические мещанские каменицы перелома XIX и XX веков.

Эта улица – презентабельная торгово-прогулочная пешеходная аллея и визитка города. Это любимое место для прогулки ленборчан и туристов.

В Ленборке сохранились интересные памятники старины средневечного происхождения, а также позже – исторических периодов, например, городские укрепления с башнями, костёл святого апостола Якуба, замок крестовиков, мельница и амбар. Город стал более привлекательным благодаря проведённой в 2010 – 2011 годах программе ревалоризации средневековых городских укреплений. Появился новый, полный привлекательности историческо-туристический путь.

Очередная программа – ревалоризация центра города охватила изменения образа и предназначения площади Мира, основывающаяся на восстановлении в этом месте первоначальной, представительной функции.

Город зелени и отдыха

Ленборк – город зелени – здесь есть три парка: один – имени Мечислава Михальского – в центре города, с аллеей и памятником Сибирякам, а также памятной доской, посвящённой бывшим жителям Ленборка; второй – имени М. и Л. Качиньских и парк Б. Хробрего – обширная парково-лесная территория на восточной окраине города. Хороший отдых гарантируют также многочисленные скверы, зелёные уголки. Прелести городу добавляет река Леба, которая проплывает через центр города, приречные набережные, многочисленные детские площадки.

Любовидзкое озеро, которое находится недалеко, быстрая река Леба, обширные леса привлекают всех, кто бережёт природу и её красоту, а также создают возможность плавания под парусами, гребли на байдарках, рыболовли, путешествия пешком или на велосипеде, или походов на грибы. Расположенное недалеко уникальные движимые дюны в Словинском народном парке – это дополнительные развлечения на прикосновение руки. Теннисные площадки

Активный отдых и рекреация

В Ленборке каждый найдёт для себя интересное занятие. Активный отдых и хорошую форму обеспечивает такие объекты, как крытый городской плавальный бассейн «Рафа», теннисные площадки, скейтпарк, спортивный стадион, современный зал и спортивные площадки с искусственной мостовой («Орлики»), а зимой – искусственный каток.

О развитии спорта и физической формы ленборчан заботится Центр спорта и рекреации, а также многочисленные спортивные клубы и объединения, действующие в Ленборке.

Одно из самых важных циклических спортивных мероприятий – Международный экологический марафон, посвящённый памяти Томаша Хопфера, который состоится в июне, главным организатором которого является Экологическо-спортивный фонд им. Т. Хопфера.

Европейский Ленборк

Поморский путь святого Якуба проходит через Ленборк

Ленборк находится на трассе Поморского пути святого апостола Якуба, которая является частью более широкой европейской сети, ведущей в Сантьяго де Компостела, в Испании и могилы святого Якуба Старшего. Европейский путь святого Якуба путешественники проходят со времён средневековья.

Реактивация её прибалтийской части и присоединение к европейскому пути должно поощрить туристов и жителей, в том числе старших лиц, лиц-инвалидов и семей с детьми к этой активной и недорогой форме туризма, ознакомления с нашим регионом и его культурой. Идеей, которой руководствуется ревитализация Поморского пути святого Якуба, является соединение трёх функций: культурной, паломнической и туристической. Направление Поморского пути святого Якуба доступно на странице: www.re-create.pl

Путешествуя Поморским путём святого Якуба, стоит задержаться в Ленборке, чтобы посетить Собор святого апостола Якуба с мощами Святого, а также другие памятники старины и интересные места, которых в Ленборке есть вдоволь.

Европейский Ленборк

Одна из самых важных престижных наград, имеющих в распоряжении Гмины Города Ленборк, – Европейский диплом, полученный в 2006 году и Европейский флаг с 2009 года – признанные Европейским Советом в Страсбурге.

Эти награды – выражение признания Ленборку и его жителям за обширное международное сотрудничество в рамках городов-побратимов и сотрудничающих городов, участие в проектах, проводимых вместе с зарубежными партнёрами, а также активное участие в международных структурах.

www.lebork.pl

Город динамичного развития и активных людей

Ленборк постоянно меняется, развивается. Старинная, стильная застройка восстанавливается, заново обустроивается территория, пришедшая в упадок, модернизируются дороги, начинаются инвестиции, обогащающие городскую инфраструктуру, ревитализационные программы, а также многосторонние общественные действия. Город имеет в наличии современную свалку постоянного мусора, очистную установку, станции очистки воды, модернизировано теплосеть, проводится обширная работа в области охраны окружающей среды.

Эти мероприятия приводят к тому, что Ленборк – город, приветливый и открытый для жителей, гостей и инвесторов, и живётся здесь все лучше и удобнее. Пространственно-хозяйственное развитие города направлено на его восточные окраины, так называемый Ленборк – Восток. Он охватывает около 100 гектаров. Эта территория предназначена под развитие как хозяйств, так и жителей, а также услуг. В будущем Ленборк – Восток будет составлять урбанизированную территорию популяции, насчитывающей несколько тысяч.

Культура

Город культуры

В городе работает Музей (ул. Млынарска, 14-15), который приглашает посетить богатую археологическую экспозицию «Открытие прошлого», представляющую древнюю историю слупской и ленборской земли (в частности, коллекцию лицевых урн поморской культуры, богато украшенную фигурными сценами, неповторимые сборники драгоценностей периода римского влияния), а также исторические сборники, нумизматы, народное искусство, произведения живописи местных художников и т.п.

В рамках центра, а также высокоом ярусе здания работает галерея «Крутая лестница». В ней организовываются периодические выставки современного искусства и встречи с художниками.

В двух восстановленных башнях: № 24 и 27, управляемых Музеем, представлены, в частности, реплики средневековых костюмов и оснащения, исчезающие рукоделия и ремесла, предметы повседневного пользования и выставки местных художников.

В подвалах Музея проводятся мастерские древних ремесёл и демонстрации фильма по технологии «3D», отображающие Ленборк на рубеже веков.

На первом этаже Музея расположен магазинчик с изделиями народного ремесла, сувенирами, путеводителями и другими туристическими издательствами.

Историю города и ленборской земли изучает и пропагандирует Ленборское историческое братство, объединяющее любителей местной истории.

Средневековые обычаи и рыцарское ремесло показывают жителям и туристам энтузиасты средневековых веков из Хуфца Главного Войводства Ленборк. Месторасположение ленборских рыцарей – одна из ревитализированных башен № 32, по улице Корчака, где представлены реплики старого оружия, вооружение, предметы повседневного пользования древних веков.

Городская общественная библиотека (ул. Армии Крайовой, 16) – организатор многих выставок, литературных встреч, конкурсов. Самый важным конкурсом, интересующимся значительной заинтересованностью писателей, является Всепольский литературный конкурс им. Мечислава Стриевского.

Ленборский центр культуры «Фрегата» (ул. Гданьска, 12-13) окружает заботой музыкальные ансамбли, любителей фотографии, в кинозале «Фрегата», кроме киносеансов, состоятся концерты, музыкальные и театральные представления. ЛЦК «Фрегата» проводит также Центр туристической информации в Воротах Кашубского кольца, по ал. Неподлеглиости, 6.

О развитии артистических талантов очередных поколений детей и молодёжи заботятся **Молодёжный дом культуры** (ул. Ружиского, 2) и **Государственная музыкальная школа I уровня с Артистическим центром самодеятельности** (ул. Легионов Польских, 35).

В городе усиленно работают артистические ансамбли. Особенно заслуженные, поддерживающие кашубские традиции – Ансамбль песни и пляски «Ленборская Земля» и Региональный ансамбль «Левино».

Усиленно работает также Камерный оркестр «Ленборская Земля», Учительский хор «Бельферек», Ударный ансамбль «Тремолё», молодёжные танцевальные ансамбли «Люз» и «Браво», Ансамбль старинной музыки «Incantare», Театральная группа «Виаа».

Ежегодно весной ленборские музыкальные группы представляют свои достижения во время Ленборских музыкалий.

Непрофессиональные артисты объединяются в Ассоциации создателей и аниматоров культуры «ДА».

Город Ярмарки и Якубов

Ленборские Якубовские Дни – самое крупное мероприятие, организованное с половины 90-х годов XX столетия во второй половине июля, которое притягивает тысячи жителей и туристов. Оно ссылается на средневековые престольные ярмарки, происходящие в древнем Ленборке.

На протяжении нескольких дней в городе проходит праздник мероприятий культурного, рекреационного, спортивного и религиозного характера – с 1998 года святой апостол Якуб стал официальным патроном города.

Выставки, художественный пленер, многочисленные концерты, народное гулянье для больших и малых, рыцарские демонстрации, ярмарки народного искусства, уличные демонстрации, Всепольский слёт Якубов и уличный бег святого Якуба – только часть Ярмарочных предложений.

Из истории города

Прошлое города тесно взаимосвязано с историей Гданьского Поморья и Западного Поморья, с историей Польши и Германии.

Существуют гипотезы о том, что в раннем средневековье, в долине реки Лебы появилось раннее поселение, которое стало началом города. Оно имело наименование Левино и принадлежало к князьям Гданьского Поморья. В соответствии с записью поморского летописца Ресторфа, Ленборк получил городские права уже в 1285 году из рук гданьского князя Мсьцивова II. Лучшее обоснован документально, однако, факт основания города Великим Мастером Ордена Крестоносцев – Детрихом фон Альтенбургом в 1341 году. Одним из первых решений крестоносцев было строительство замка, костёла и укреплённых муров с башнями вокруг города.

В 1310-1454 годы ленборская земля принадлежала к государству крестоносцев. В 1454 году, на законном основании инкорпорационного акта, Казимир Ягеллэнчик присоединил Ленборк вместе со всем Гданьским Поморьем к Польше. Год позже город был передан на условиях так называемой «преданной руки» поморскому князю Эрику II. В соответствии с этим правилом, город должен быть возвращён по первому требованию господствующего короля или Гданьска. Под прямым господством польских королей – Владислава IV и Яна Казимира ленборская земля вернулась в 1637 году, после смерти последнего князя из поморской династии – Богуслава XIV.

В 1657 году, на законном основании вельско-быдгоских трактатов, Ленборк и Бытов были отданы в подданство бранденбургскому электору Фридриху Вильгельму I. На законной силе пруско-польского договора (1773 г.), вследствие трактата разбора с 1772 года, Ленборк был включён в Западную Пруссию и попал в провинцию Помперн. На законной силе версальского трактата ленборская земля была признана немцам.

Результат II мировой войны решил о возврате в 1945 году Ленборка в Польшу. Город стал новым домом для поляков, пребывающих с восточных уголков II Республики Польши и центральной Польши.

Любопытные подробности:

- 1341 – 1363 годы – строительство замка крестоков, который в 1409 году посетил Урлих фон Юнгинген - Великий Мастер Ордена Крестоков;
- 1449 год – состоялась первая «Якубовская» ярмарка;
- 16.05.1637 года – с визитом в Ленборк прибыл король Владислав IV Ваза;
- 1812 год – войска Наполеона, направляющиеся в сторону России, задерживаются на несколько дней на окраинах Ленборка;
- 1870 год – в пользование отдано здание железнодорожного вокзала;
- 1898 год – построен газовый завод, изменено керосиновое освещение – на газовое;
- 1899 год – запущено соединение Ленборк – Леба, но только в 1902 году – Ленборк – Бытув;
- 1900 год – отдано в пользование здание Городской Ратуши, фасад которой построен по образцу прежней Ратуши, разобранной в 1874 году;
- 1905 год – появилось здание почты;
- 1912 год – завершено строительство водонапорной башни на Парковой Горе;
- 1920 год – электрификация Ленборка.

Памятники старины

Городская Ратуша

Построенная в 1900 году в неоготическом стиле из лицевого кирпича, она заменила разобранную в 1874 году, находящуюся на сегодняшней площади Мира. Над всем этим возвышается башня с величественным, четырёхугольным шлемом, завершённым ажурным фонарём со шпилем. Представительным помещением является так называемый Зал Райцев, перекрытый деревянным перекрытием из балок, окна которого украшены красивыми витражами с изображением гербов местного дворянства, которое их учредило. Витражи находятся также на лестничной площадке ратуши. Здание сегодня является месторасположением власти самоуправления города. С фронта (на боковой стене, у входа) размещена копия желминского прутья, прежней единицы измерения длины около 4,32м, применяемой в средневековье.

Каменицы по улице Старомейской

Главная улочка ленборского старого города – центральная пешеходная аллея города. Сохранились эклектические и сецессионные каменицы помещиков перелом XIX и XX веков. Старое здание было дополнено современными стилизованными каменицами, гармонирующими с его исторической частью. Гранитная мостовая, стильные фонари, лавочки и палисадники кафе приводят к тому, что это – любимое место проведения свободного времени жителей и туристов.

Костёл святого апостола Якуба

Один из самых старых и ценных памятников старины Ленборка. За период появления костёла принимается перелом XIV и XV веков. Это ориентированный готический храм, построенный из кирпича в готическом направлении, на плане прямоугольника с выделенными с восточной стороны престолом. С запада находится квадратная башня с главным входом, украшенным стрельчатым порталом. Боковые стены поддерживаются подпорами, отделаны большими стрельчатыми окнами. Интерьер разделён опорами на три нефа, перекрыт звёздным сводом. Внутри – алтарь в стиле барокко, амвон в стиле рококо и дорогое табернакулум с резьбой из слоновой кости. В ризнице сбереглось уникальное, так называемое хрустальное, склепенье. О храме заботятся францискане. В 2010 году костёл зачислили в ранг Соборов – в нём находятся реликвии святого апостола Якуба.

Памятники старины

Мельница и так называемый Дом Мельника, а также соляной амбар

На территории прежнего предзамка находится мельница с XIV-XV веков, соляной амбар немного младше, происходящий с XVI века, сегодня – место сбора пятидесятников.

Костёл Святой Марии Богородицы - Королевы Польши

Построен в 1866 году – неоготического стиля, до 1945 года – храм евангелистов под покровением Сальватора (Спасителя), после войны – римско-католический костёл.

Средневековые городские оборонные укрепления

Их начали воздвигать в 1341 году, а завершили в 60-х годах XIV века. Их полная длина составляла 1220 метров. Укрепления обладали 32 башнями и полубашнями, включая угловые башни, две пары ворот: Гданские и Слупские. Оборонные стены имели высоту от 6 – до 10 м и не были оснащены бланкированием. Стены построены из польского и вендийского кирпича. Некоторые фрагменты приземных партий построены из гранитной кальки.

С 2010 года, благодаря дофинансированию Евросоюза, ленборские городские укрепления совместно с тремя башнями и улочками, прилегающими к стенам, были реватализированы, благодаря чему их туристическая привлекательность очень повысилась.

Плющевая Башня

Необычно ценным, так как сохранена в первоначальном стиле, памятником старины города является угловая башня, называемая Плющевой Башней, – неотъемлемая часть оборонительных стен. Она построена во времена воздвижения городских укреплений. Когда-то её обростал густой плющ, который во время холодной зимы 1855 года вымерз. С тех пор осталось только название. Конструкция этой башни отличается от остальных ленборских башен. Возле своей основы башня – четырёхугольная. С другого яруса её форма меняется на восьмиугольную. Она прикрыта остроконечной крышей, покрытой черепицей.

Замок крестоков

К самым старинным памятникам старины Ленборка относится замок крестоков, возведённый в южно-восточном угле города. Замок существовал уже в 1363 году и был местонахождением Дитриха фон Лоупфейма, первого вояты крестоков Ленборка, замок был многократно перестроен в последующие времена, что изменило его первоначальный вид. Характерными элементами являются готические ступенчатые вершки и пристроенная в 1575 году северная часть замка – квадратная лестничная площадка в форме башни. Сегодня замок – месторасположение суда.

Во дворе замка, по инициативе любителей местной истории, стали копии дыбов и пренгера, составляющих интересное дополнение средневекового сценария.

Другие интересные места и объекты

Здание почты по улице Армии Крайовой, 11 – здание было построено в 1905 году; это пример применения неоготики и светской архитектуры.

Здание Городской общественной библиотеки по улице Армии Крайовой, 16 – неоклассическая вилла. Здесь жил Йоханнес Каспер – владелец спиртовой фабрики, один из самых богатых довоенных ленборских промышленников. Здание украшают интересные витражи, старинная лестничная площадка – с камином и деревянной галереей.

Здание Поветового староста по улице Чолгистов, 5 – завершённое в 1914 году для прусского правления ландратуры, с классической бриллой, на плане подковы.

Здание Общеобразовательного лица № 1 по улице Дыгасинского, с фасадом из тёмного кирпича, построенное в 1926-29 годах - экспрессионистского стиля, по проекту архитекторов Мохра и Вейднера из Берлина; до войны – местонахождение женской средней школы, позже – Института обучения учителей, под конец войны здесь работал военный госпиталь.

Замок в Ленборке

Старая пивоварня по ал. Вольносьци, построенная в 1898 году как пивоварня ленборских промышленников Магдалинских – пример исторической архитектуры промышленного строительства, формой возвращался в средневековую оборонную архитектуру. На фронте - фрески, отображающие короля Хмеля и Пивоварни – Гамбринюса. Сегодня здесь находятся офисы и магазины. В глубине, в бывшей солодильной части находится лечебная поликлиника.

Водонапорная башня, называемая ранее Бисмарк-турн в парке Хроброго

- стоит на вершине высотой 105 м над уровнем моря – совершенно видна почти с каждого места в городе. Это видное здание было построено в 1912 году как водонапорная башня Ленборка. До войны и в первые послевоенные годы здесь также находился ресторан.

Путешествие во времени

Вдоль ленборских укреплений

Ленборк – один из немногих городов, в котором так хорошо сохранились средневековые городские укрепления. В рамках программы ревитализации они получили свой бывший блеск.

Ревитализация охватывает стены по длине около 800 метров, три башни, более привлекательными стали также округи укреплений – прилегающие улочки получили мостовый настил, появились стильные фонари и лавочки.

Башня № 32 по улице Корчака – размещает каминный зал, рыцарскую комнату с копиями, оснащение повседневного пользования, печи XVI-вечного стиля. Это местонахождение Ленборского рыцарского братства.

Башня № 27 по улице Баштовой – отстроена в соответствии с состоянием с XIX века, с рыгловой конструкцией. Там находится музейная выставка пропадающего рукодела и ремесла, траволечения, а также выставка местных художников.

Лупиновая башня № 24 по улице Дердовского – отреставрированная из руин по образцу XV века, с эффективной стеклянной западной стеной, в которой Музей представляет копию средневековых костюмов, вооружения, оружия и предметов повседневного пользования.

Путешествуя вдоль укреплений, нельзя обойти отстроенную Квадратную башню в северо-западном угле стен – местонахождение Выездного комитета «NOT», а также хорошо сохранившуюся в своей изначальной форме башню, называемую Плющевой, расположенную в северо-восточной части укреплений.

Вход на башню и на демонстрацию фильма в Музее – бесплатный.

В этом старинном, средневековом сценарии организуются исторические инсценизации, в частности, демонстрации исторической артиллерии, стрельбы с лука, средневековой кухни, фестиваля старинных ремесёл, ночь с духами и прочее, разрешающее зрителям перенестись в старые времена.

В приспособленных погребках Музея, по улице Млынарской, 14/15, демонстрируется фильм по технологии «3D» про оборонную систему средневекового Ленборка, здесь проходят также мастерские пропадающих ремесёл.

Пауль Нипков

С Ленборком был взаимосвязан Пауль Нипков – изобретатель, прекурсор телевидения.

Пауль Нипков родился 22 августа 1860 года в семье пекаря – Фридерика Нипкова и Тересы, из рода Магдалинских. Он закончил в Ленборке начальную школу, затем – мужскую про гимназию, а дальше – гимназию в Вейхерове. Учился в Университете Фридерика Вильгельма, в Берлине, на факультете электротехники и физики. Пауль Нипков умер в 1940 году, в Берлине, где и был похоронен. Он был женат, у него были 3 дочери и 3 сына.

Пауль Нипков проводил исследования над устройством, которое должно было отправлять изображение на расстояние. 15 января 1885 года он получил патент на устройство, так называемый «Щит Нипкова», которое давало такую возможность. До 1923 года он был единственным владельцем подтверждённого официально телевизионного изобретения. Его изобретение дало основу будущих исследований телевидения.

«Щит Нипкова» раскладывал телевизионное изображение на точки, а затем отправлял изображение с местности А – в местность Б, где должен был находиться такой же аппарат. В ленборском Музее находится зал, посвящённый Нипкову, а также памятная доска на фасадной стене Музея, по улице Млынарской, то есть в месте, где находилась каменица, в которой родился и жил в молодости Пауль Нипков.

Маршрут Нипкова

Чтобы ближе познакомиться с личностью Нипкова и с местами, с которыми был связан изобретатель, одновременно ознакомившись с интересными уголками города и его характером, стоит пойти на прогулку, обозначенную как «Маршрут Нипкова». Маршрут определяют таблички направления и 6 таблиц в форме телевизоров, включающих сведения о подробных местах маршрута. Он начинается возле Музея, по улице Млынарской, 14/15, где находится памятная доска с информацией о том, что когда-то в этом месте стоял семейный дом Пауля Нипкова.

Очередные места Маршрута Нипкова – это:

- здание бывшей про гимназии по улице Коссака (в настоящее время – Начальная школа № 3), в которой учился Нипков;
- место по улице М.Рея, где находилось здание начальной школы, в которую ходил Нипков; в это время здесь стоит дом, в котором находится Специальный учебно-воспитательный центр;
- здание бывшей пивоварни с 1898 года, напоминающее стилем средневековую оборонную архитектуру по ал.Вольносьци, принадлежащее во времена Нипкова к семье Магдалинских, с которой происходила мать Пауля;
- Парк им.М.Михальского, который до 60-х годов XX века был эвангелическим кладбищем, здесь похоронены также родители Пауля Нипкова – Тереса и Фридерик. На сегодняшний день рядом с капличкой находится памятная доска, посвящённая памяти старых жителей Ленборка, которые здесь захоронены;
- последний пункт маршрута – ул.Таргова; кордат, ещё при жизни изобретателя, она носила название – Нипковштрассе. В признании за научное наследие Пауль Нипков в 1937 году получил почётное гражданство семейного города.

WYDAWCA:

BISMEDIUM, 85-052 Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 12/5
tel./fax 52 321 31 22, kom. 601 61 44 64

biuro@bismedium.com.pl, www.bismedium.com.pl

PROJEKT I SKŁAD DTP:

Andrzej Reguła, tel. 604 809 221

TYTUŁACZKA:

Joanna Górczyńska, Elena Morozowa, Michał Mysiura

OPRACOWANIE:

Urząd Miejski w Łęborku, Wydział Promocji i Kultury

84-300 Łębork, ul. Armii Krajowej 14

Tel. +48 59 8624 280, fax +48 59 8622 427

www.lebork.pl, www.wybierzlebork.pl, e-mail: ipe@um.lebork.pl

FOTO:

Archiwum UM, archiwum Muzeum w Łęborku, Piotr Majewski, Robert Gryniewicz,

Andrzej Radajewski, Henryk Sek

Mapa turystyczna Łęborka – Wydawnictwo & Studio Reklamy OPTIMA
w Bydgoszczy

ISBN 978-83-60219-27-0

ОКРУГА – стоит посмотреть

Нецелых 30 км на север от Ленборка находится приморский курорт Леба и Словинский народный парк с его уникальными движимыми дюнами.

Окружающие гмины: Нова Весь Ленборска, Вицко и Цивице предоставляют обширные леса, многочисленные озёра, а разнородное размещение территории и богатая фауна, и флора делают ленборскую землю – привлекательной для туристов, ценящих близость природы и девственную красоту природы. Это чудесные места для рыболовли, парусного спорта, конной езды или наблюдения за необычно богатым миром животных и растений. Довольны будут также любители истории – в избытке тут старых дворов, площадей, костёлов и других объектов памятников старины. Это идеальные места как на пешеходные, велосипедные, так и на автомобильные путешествия, а на приезжих здесь ждёт хорошо подготовленная база ночлегов и гастрономическая база.

Стоит посмотреть

Ворота Кашубского Кольца – туристическая информация и место выставок

С 2011 года в Ленборке действует Центр туристической информации.

В рамках проекта: Объединённая система туристической информации: Строительство центров туристической информации - Ворота Кашубского Кольца, дофинансированного в рамках Региональной операционной программы Поморского воеводства на 2007 – 2013 годы, осуществляемой с 12 партнёрами с поморского воеводства в 2009 – 2011 годах, по ул.Неподлегли, 6, появилось здание, расположенное в Центре туристической информации. Центр туристической информации совмещает элементы кашубской культуры с современными решениями, является важным элементом обслуживания туристического движения.

Объект имеет в наличии также выставочную часть и часть для мультимедийных презентаций – здесь организуются временные выставки и экспозиции культурного достижения региона и города, а также социальная база, которой могут пользоваться туристы.

В Воротах Кашубского Кольца находится зона бесплатного беспроводного интернета, доступная для туристов.

Центр туристической информации в Ленборке, ал. Неподлегли, 6, тел.: 59 8420134, email: lebork@kaszubskipierscien.pl

URZĄD MIEJSKI W LEŃBORKU
 ul. Armii Krajowej 14, 84-300 Leńbork
 tel. 59 862 42 80, fax: 59 862 24 27
www.leńbork.pl, www.re-creste.pl

- 1 Środkowieczne obwarowania miejskie z basztami
- 2 Baszta Błuszczowa
- 3 Baszta nr 24 z wystawą
- 4 Sanktuarium św. Jakuba Ap. z XIV/XV wieku z relikwiami św. Jakuba Apostoła
- punkt na Drozde św. Jakuba
- 5 Gotycki zamek krzyżacki wraz z młynem zamkowym i spichlerzem (z XVI w.)
- 6 Ratusz Miejski - wybudowany w 1900 r. w stylu neogotyckim
- 7 Kościół NMP Królowej Polski
- 8 Budynek poczty z 1905 r. neogotycki
- 9 Kamienice mieszczkańskie przy ul. Staromiejskiej
- 10 Wieża cisnień w Parku Chrobrego
- 11 Budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Armii Krajowej 16
- 12 Starostwo Powiatowe
- 13 Gmach Liceum Ogólnokształcącego
- 14 Budynek dawnego browaru Magdalińskich
- 15 Kompleks budynków Zespołu Szkół Mechaniczno-Infornalcznych I LO 2
- 16 Kamienne Kępy
- 17 Muzeum w Leńborku
- 18 Centrum Informacji Turystycznej
- Bramna Kaszubskiego Pierścienia
- 19 Trasa Nipkowa - punkt startu
- 20 Piwalnia Miejska "Rafa"
- 21 Stadion miejski
- 22 Kompleksy sportowe "Orlik"
- 23 Miejska Hala Sportowa
- 24 Szpital

LEGENDA

- droga główna (krajowa)
- droga drugorzędna (wojewódzka)
- droga lokalna
- droga piesza
- hotel, poczta, piwalnia
- kościół, szkoła, przystanek PKS
- szpital, ośrodek zdrowia, apteka
- stacja benzynowa, LPG, parking
- policja, teren sportowy, ścieżka rowerowa
- kino - Leńborskie centrum kultury FREGATA
- targowisko

